

ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ БАСТАУЫ

4-БЕТ | 25 ҚАЗАН – РЕСПУБЛИКА КҮНІ

ЖАТАҚХАНА ЖЫРЫ ШЕШІМІН ТАБА МА?

7-БЕТ | МӘСЕЛЕ

ӨЗ ТАҢДАУЫҢДЫ ЖАСА!

20 қараша **2022**
ноября

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТІНІҢ САЙЛАУЫ

СДЕЛАЙ
СВОЙ ВЫБОР!

ВЫБОРЫ ПРЕЗИДЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

www.election.gov.kz

№124
(4402)
Бейсенбі
20 қазан
2022 жыл

ASTANA

ELORDA
AQPARAT
МЕДИА ХОЛДИНГ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

A Q S H A M Y

1990 ЖЫЛҒЫ 13 ҚАЗАННАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

«АҚЫЛДЫ» ҚАЛА ӘУРЕГЕ САЛМАЙДЫ

«Ақылды» қала» тұжырымдамасының басты мақсатының бірі қала тұрғындары мен билік буындары арасындағы байланысты арттыру болып отыр. Бүгінгі таңда Астанада барлық сала қызметін автоматтандыру жұмыстары қызу жүргізілуде.

6

ЖЫЛЫ АЯЛДАМАЛАР КӨБЕЙЕДІ

Елордада 2015 жылдан бастап жылы аялдамалар орнатыла бастады. Қазір қалада жасалу құны 10 миллион теңге тұратын жылы аялдамалар саны 164-ке жетті.

3-БЕТ

24 ҚАЗАН – КІТАПХАНАШЫ КҮНІ

Қазақстанда жаңа кәсіби мереке – Кітапханашылар күні пайда болды.

Қазақстан Республикасының Үкіметі еліміздің кәсіби мерекелері тізбесіне Кітапханашылар күнін тиісті қаулымен бекітті.

Биыл кітапханашылардың жалақысы көтерілген болатын. Енді, міне, 24 қазанда еліміздің кітапханашылары өздерінің төл мерекесін де атап өтетін болды.

ІЗДЕГЕНГЕ ЖҰМЫС БАР

Астанада 21 қазан күні бос жұмыс орындары жәрмеңкесі өтеді.

Жәрмеңкеге 50-ден аса жұмыс ұсынушы кәсіпорындар мен мекемелер қатысады. Қалалық Жұмыспен қамту орталығының мәліметі бойынша 1 мыңға жуық жұмыс орны ұсынылмақ. Жұмыс жәрмеңкесі 21 қазан күні Жастар сарайында сағат 14.00-ден 17.00-ге дейін өтеді.

АСТАНАДА «АРҒЫМАҚ» АШЫЛАДЫ

Республика күні, яғни 25 қазанда, елордада «Арғымақ» атпен сауықтыру кешені ашылады.

Жаңа кешеннің салтанатты ашылу салтанатынан кейін конкурдан республикалық жарыс ұйымдастырылады. Олимпиадалық бағдарламаға сәйкес, шабандоздар үш номинация бойынша бақ сынаиды. Жарыстың жалпы жүлде қоры – 7 миллион теңге. Сондай-ақ осы күні сағат 12.00-де аламан және топ бәйгеден 20 және 14 шақырымдық жарыс өтеді. Жүлде қоры – 18 миллион теңге. «Арғымақ» атпен сауықтыру кешенінің ашылу салтанаты сағат 11.00-де басталады.

22-23 ҚАЗАНДА

«Астана Арена» стадионы алаңында (Тұран даңғылы, 48) Қарағанды мен Ұлытау облыстарының ауыл шаруашылығы жәрмеңкесі өтеді.

ВАЛЮТА
БАҒАМДАРЫ

€ EUR/KZT 461.53 \$ USD/KZT 470.13 ₸ RUB/KZT 7.64 ¥ CNY/KZT 65.08

@NurSultanNewsBot | t.me/elordainfo

www.astana-akshamy.kz

G4 CITY ЖОБАСЫМЕН ТАНЫСТЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Алматы облысына жұмыс сапары барысында G4 City жобасымен танысты.

Алматы-Қонаев автомагистралінің бойында орналасатын G4 City жобасы аясында Gate District, Golden District, Growing District және Green District атты төрт заманауи аудан салынады.

Gate District ауданы қаржылық-іскерлік кластері, Golden District ауданы білім беру және медициналық кластер ретінде дамиды. Ал экспортқа бейімделген сауда-логистика және инновациялық-индустриялық өнеркәсіп нысандары Growing District ауданына шоғырланады. Green District мәдениет және демалыс ауданында курорттық

кешен, гемблинг индустрия нысандары мен арнаулы парктер орналасады.

Даму перспективасы бойынша G4 City 2,2 миллионға дейін халық мекендейтін интеграцияланған қала ретінде дамиды. Шетелдік инвесторларды белсенді тарту мақсатында қалада арнайы экономикалық аймақтар құру, жаңа халықаралық әуежай салу қарастырылған.

Мемлекет басшысы аталған жоба бұрыннан талқыланып келе жатқанын еске салып, инвесторлардан жобаның жүзеге асырылу мерзімін

нақтылады. Сондай-ақ Президент инвесторларға G4 City қаласында қолжетімді баспана салу, қала орналасатын аумақ халқын тұрғын үймен қамтамасыз ету мәселесін қарастырып, жобаның әлеуметтік жағына да мән беру керек екенін айтты.

Президент Алматы облысы әкімі Марат Сұлтанғазиев пен Премьер-министрдің орынбасары – Қаржы министрі Ерұлан Жамаубаевқа G4 City қаласын дамыту жөніндегі бас жоспардың тұжырымдамасын бекіту мәселесіне қатысты тапсырма берді.

ҚҰТҚАРУШЫЛАРДЫ МЕРЕКЕСІМЕН ҚҰТТЫҚТАДЫ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев құтқарушыларды кәсіби мерекелерімен құттықтады.

Президент құтқарушылардың мамандыққа адалдық таныту, ерлікке және кез келген сынаққа дайын болу төтенше жағдай қызметі мамандарына қойылатын басты талап екенін, табиғи және техногенді апаттар кезінде, күнделікті сын сәтте құтқарушыларға үлкен жауапкершілік жүктелетінін атап өтті.

«Құрметті достар! Баршаңыз-

ды Қазақстан Республикасының «Құтқарушы күні» кәсіби мерекесімен құттықтаймын! Сіздер өз өмірлеріңізді қатерге тігіп, үнемі төтенше жағдайда жұмыс істеп жүрсіздер. Бұл мәртебелі міндетті абыроймен атқарып келесіздер. Халқымыздың игілігі мен табиғатымыздың құндылықтарын түрлі қауіп-қатерден қорғап, бүгінге дейін мыңдаған адамның ғұ-

мырын сақтап қалдыңыздар. Сондықтан ерен еңбектеріңіз ең жоғары бағаға лайық. Сіздер алдағы уақытта да қызметтік борыштарыңызды мінсіз атқарып, ел алдындағы маңызды миссияны жалғастыра бересіздер деп сенемін. Жауапты жұмыстарыңызға табыс, отбасыларыңызға амандық тілеймін!» деп жазылған Президент құттықтауында.

ЕЛ ТӘУЕЛСІЗДІГІ РЕСПУБЛИКА КҮНІНЕН БАСТАЛАДЫ

ҚР Парламенті Сенатының төрағасы Мәулен Әшімбаев Республика күнін мемлекеттік мереке мәртебесіне қайтаруды «маңызды және тарихи шешім» деп атады.

– «25 қазан – Республика күні» мемлекеттік мереке болып бекітілді. Бұл – тарихи және өте маңызды шешім. Еліміздің тәуелсіздігі, шы-

нымен де, осы күннен басталады. Сондықтан бұл күнді мемлекеттік мереке ретінде бекіту – мемлекеттілік пен егемендік тұрғысынан маңыз-

ды қадам. Болашақта бұл мереке тәуелсіздікті дәріптеп, нығайтуға септігін тигізеді деп сенеміз, – деді Сенат төрағасы.

ЖАҢА БАҒЫТТАҒЫ ЖОЛДАУ

Елдік қасиетіміз бен құндылықтарымызды ұлықтаған ұлттық мереке – Республика күні қарсаңында елордадағы «Нұр-Сәулет» бизнес орталығында Байқоңыр ауданы әкімдігінің ұйымдастыруымен «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты конференция өтті.

Гүлбаршын
ӨКЕШҚЫЗЫ

Іс-шараға Астана қаласы әкімінің орынбасары Есет Байкен, Байқоңыр ауданының әкімі Ерлан Жаулыбаевпен бірге, еліміздің еңбек сіңірген қайраткерлері, денсаулық, білім беру, әлеуметтік сала қызметкерлері, сондай-ақ белсенді жастар қатысты.

Отырысқа арқау болған ортақ мәселе – Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Жолдауында аталған басты бағыттарды талқылау және оны Астана қаласының даму призмасы тұрғысынан қарастыру.

– Әділетті мемлекет құру кезеңіндегі Қазақстанның бүгінгі жағдайында бұл Жолдаудың маңызы өзгеше. Оны Жолдаудың атауы да анықтап тұр. Осы ұштаған секілді үш киелі ұғым – күллі халықтың көкейіндегі ойы және оның іске асырылуының көкжиегі. Президент кезекті Жолдауында экономика, халық әлеуеті, жер байлығы, саяси реформа және әділ сот жүйесін одан әрі жетілдіру бағыты бойынша қомақты мәселелерді қозғап, нақты бағыт-бағдарды айқындап берді. Мемлекет басшысының бұл Жолдауы – демократияның даңғыл жолына жасалған тарихи қадам. Сондықтан біз бәріміз әділетті мемлекет құру жолында қасиетті Отанымызды бірге өркендетейік, – деді Е.Жаулыбаев.

Одан әрі елордалық қоғам белсендісі, білім саласының үздігі, ҚР Оқу-ағарту министрлі-

гінің Астана қаласындағы бала құқықтары жөніндегі уәкілі Әсіма Бимендина, Еуразиялық медицина ассоциациясының вице-президенті Надежда Петухова ел болашағына қатысты мәселелер туралы кеңінен сөз қозғады.

Жолдауда аталған нақты 5 бағдарға тоқтала келе, Қазақстан Жазушылар одағы Астана қалалық филиалының директоры Дәулеткерей Кәпұлы әділетті Қазақстан құру туралы пікірін білдірді.

Жолдау жүктеген міндеттің бірі – жастарды жұмыспен қамту, оларды кәсібилік пен еңбекқорлыққа тәрбиелеу. Бұл туралы пікір білдірген «Qazaqstan Team» жастар ұйымының басшысы, ҚР Президенті жанындағы жастар саясаты жөніндегі кеңесінің мүшесі Олжас Сүлейменов ел болашағына арналған стратегиялық инвестиция, мемлекеттік басқару ісін қайта жаңғырту жөнінде баяндады.

«Егемен Қазақстан» газетінің бас директоры Дихан Қамзабекұлының айтуынша, Президент Жолдауында да, Ұлытауда өткен ұлттық құрыл-

тайда да әділеттілік пен еңбек туралы ерекше атап өтті.

– Осы екеуінің байланысы біздің бүгінгі деңгейімізді көрсетеді. Астана – елдің айнасы. Ал мұнда өткізіліп жатқан барлық шаралар басқа аймақтарға, ауылдарға дейін жетеді. Біз соны ескеруіміз керек. Бүгінгі басқосуға зиялы қауым өкілдері көбірек қатысып отырғандықтан, жиында білім саласына қатысты мәселелер кеңінен қозғалды. Қазір Астанада жүзден астам білім беру мекемелері жұмыс істейді. Меніңше, мектеп мәдениеттің, зиялылықтың ордасы болуы керек. Өйткені бұл – қоғам өкілдерінің билікпен арасындағы алтын көпірі. Бұл ретте ата-ананың, қоғамның және қоғамдық кеңестердің ролін арттыру керек, – деді Д.Қамзабекұлы.

Елордамыздың негізін қалаушылардың бірі, бүгінде Астана қаласы Ардагерлер кеңесінің төрағасы Сансызбай Ысолов болса «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» қағидасы елімізді ізгі мақсаттарға жұмылдыратынын жеткізді.

САН АПАТТАН АРАШАЛАҒАН...

Кеше елімізде Құтқарушылар күні аталып өтті. Осы күнге орай Астана қаласы мәслихатының хатшысы Ерлан Каналимов аталған салада еңбек етіп жүрген азаматтарды кәсіби мерекелерімен құттықтады.

– Құтқарушылардың көпшілігі өз өмірін қауіп-қатерге тігіп, кәсіби борышын мінсіз атқарып келе жатыр. Бұл теориялық және тәжірибелік базаны қажет етеді. Кейде

құтқарушылар мыңдаған адамның өмірін сақтау үшін өз өмірін құрбан етеді. Осы үшін де мұндай азаматтарды бүгінгі заманның батыры деуге болады. Қиын жағдай-

да қалған адамдарға жаңа мүмкіндік сыйлайтын да құтқарушылар. Бәріңізге зор денсаулық, ашық аспан, бақ-береке тілеймін! – деді мәслихат хатшысы.

ЕЛЕҢ ЕТКІЗЕР

Қытай Күнді зерттеуге арналған алғашқы телескобын ғарышқа ұшырды.

«Куафу-1» деп аталатын ғарыш телескобы бірінші кезекте Күннің магнит өрісін зерттеу үшін қолданылады. Сонымен қатар ғарыштағы ауа райын болжауға да көмектеспек. Естеріңізде болса, быттыр Қытай елі Күннің бетіндегі атқылаудың физикалық сипаттамасын зерттеу үшін ғарышқа алғашқы аппаратын жіберген еді.

Ресейдің Краснодар өлкесі Ейск қаласында тоғыз қабатты тұрғын үйге Су-34 әскери ұшағы құлағаннан кейін қаза болғандар саны 15 адамға жетті.

Қаза болғандар арасында үш бала бар. Тағы 19 адам жараланған, төртеуі реанимацияда жатыр. Аймақ басшысы қаза болғандардың отбасына 1 миллион рубльден өтемақы беретінін мәлімдеді. Зардап шеккендер де материалдық көмек алады.

Төтенше жағдайлар министрі Юрий Ильин Қостанай облысындағы өрт бойынша жүріп жатқан тергеу жұмысына түсінік берді.

«Өрт табиғи фактор әсерінен болды деген нұсқаны жоққа шығардық. Жедел топ 3 қыркүйекте өрт болған жерге жеткен кезде тікұшақтан бақылау барысында негізгі өрттен 1,5-2 шақырым жерде желге қарсы жанып жатқан өрт ошағы болды. Онда адами фактордың қатысы болғаны сөзсіз» деді министр.

МЕЙІРІМДІЛІК МЕРЕЙДІ ӨСІРЕДІ

Нұрсұлтан Назарбаев қоры «Мейірімділік керуені» V республикалық байқауының басталғанын жариялайды. Бұл туралы «Жанұя» отбасы институтын қолдау орталығында болған баспасөз конференциясында айтылды.

Нұрлат БАЙГЕНЖЕ

Астана қаласы Ішкі саясат басқармасының басшысы Дәурен Бабамұратов қайырымдылық идеяларды дөріптеп, белсенді азаматтық бастамаларды қолдайтын іс-шараның мән-мазмұнын баяндап берді.

– Қазақ қоғамына адамгершілік, адалдық, қайырымдылық және гуманизм идеялары – ежелден тән қасиет. Бүгінде жүрегі кең, қайырымды азаматтарды, өз ісінің кәсіби мамандарын және туған жердің табиғатына жанашырлықпен қарайтын патриоттарды

анықтап, оларды насихаттап, қайырымдылықты қоғамда күнделікті іске айналдыру міндеті тұр, – деп түсіндірді басқарма басшысы.

Астана қаласы іскер әйелдер қауымдастығының төрағасы Сәния Ырслиеваның сөзінше, республикалық акцияның танымалдығы артып келеді.

– Жыл өткен сайын әлеуметтік, қоғамдық мәселелерді шешуге үлесін қосатын және өзгелерді өздерінің игі ісімен ынталандыратын жеке және заңды тұлғалардың қатары артып келеді. Мәселен, 2018 жылы 97 адам ғана қатысса, 2019 жылы – 231, 2020 жылы – 667, 2021 жылы 1033-ке жетті. Былтырғы шараға астаналықтар

белсенді қатысып, 136 адам өтініш берді, – деді қоғам белсендісі.

Байқауға кәсіпкерлік субъектілері, қайырымдылық қызметі мемлекеттік қолдаумен (мемлекеттік грант, мемлекеттік тапсырыс және т. б.) байланысты адамдар қатыса алмайды.

Ұлттық салт-дәстүрді сақтауға бағытталған қайырымдылық қызметті атқаратын азаматтарға «Асар», ал білім беру, экология және абаттандыру, мәдени нысандарды қалпына келтіру және т. б. салаларда туған өлкесіне қайырымдылық көрсеткендер «Туған жер» номинациясы бойынша марапатталады. Ерлік пен қайсарлық танытқан адамдарға «Батыл жүрек» номинациясы беріледі. «Мейірім жолында» номинациясы белгілі бір уақыт аралығында тұрақты түрде өтеусіз көмек бергендерге, «Қайырымдылық тарихы» номинациясы қайырымдылық, әлеуметтік мәселелерді үздік жариялағаны үшін журналистке немесе шығармашылық ұжымға беріледі. «Бала жүрегі» номинациясы төтенше жағдайда көрсеткен ерлігі мен батырлығы және қайырымдылық іске қатысқаны үшін 6 жастан 18 жасқа дейінгі балалар мен жасөспірімдер ие болса, «Жануарларға мейірім» номинациясы жануарларды қорғайтын, оларды асырауға көмектесетін, сонымен бірге, жануарлар әлеміне қатысты мейірімділік пен қайырымдылықты насихаттайтын лауреатқа беріледі.

Байқауға қатысуға өтінімді 2022 жылдың 30 желтоқсанына дейін fnp.kz, businesswomen.kz сайты арқылы беруге болады.

«АТАТҮРІК» САЯБАҒЫ ӨЗГЕРЕДІ

Астана қаласының Байқоңыр ауданындағы ең үлкен саябақ – 2004 жылы салынған «Ататүрік» саябағы. Ол Қараөткел көпірінің жағасында орналасқан.

Ауданы 6,5 гектар жерді алып жатқан саябақта жасыл желектің көптеген түрі бар. Өткен жылы ойын алаңдары мен воркаут аймағы, коньки алаңы, сондай-ақ тұрғындардың тілегін ескере отырып, йога алаңы салынып, веложол жабдықталды.

Жақында жалпы ауданы 17000 шаршы метрден асатын ескі төсеніш ауыстырылып, саябақ аумағы абаттандырылды. Сондай-ақ бұрын тұрған «Арқадағы мебиус» құрылымы қайта жандандырылып, жарықтандыру жұмысы жүргізілді.

«Ататүрік» саябағы өзінің жайлы

және «жасыл» атмосферасымен танымал. Бүгінде мұнда саябақтың басты шыршасының айналасында әткеншектер мен орындықтары бар шатырдың астында жаңа балалар ойын алаңы пайда болды. Сонымен қатар ХІІІ ғасырдағы түрік ақыны, түрік поэзиясының негізін қалаушы және сопылық ілімнің өкілі Юнус Эмреге арнап ескерткіш орнатылған. Оның түрік әдебиетіне қосқан үлесі өте ауқымды.

Саябақта күзде гүлдейтін ағаштар да бар, қала тұрғындары осы жерге келіп уақыт өткізіп, тыныш демала алады.

КҮЗГІ ТҰМАУ ҚАУІПТІ

Күзде адамдардың көбі тұмауды ауыр сырқатқа жатқызбайды. Алайда тұмаумен ауырған кезде балалар, қарттар, сонымен қатар созылмалы жүрек және өкпе ауруларымен сырқаттанатын науқастардың денсаулығына қауіп төнеді. Қала әкімдігінде өткен арнайы брифингте елордалық денсаулық сақтау саласының басшылары осы мәселеге назар аударып, қазіргі таңдағы эпидемиологиялық ахуалға баға берді.

Райхан РАХМЕТОВА

Астана қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы басшысының міндетін атқарушы Берік Кайкенов және қаланың бас мемлекеттік санитар дәрігері Сархат Бейсенова қатысқан брифингте жедел респираторлы вирус инфекциясы мен тұмаудың қалада қалай асқынып тұрғаны айтылды. Деректеріне сүйенсек, биыл 29 қыркүйек пен 12 қазан аралығында елорда тұрғындары арасында жедел респираторлы вирус инфекциясын 7146 адам жұқтырған. 100 мың тұрғынға шаққандағы қарқынды көрсеткіштерді салыстырғанда биылғы маусымдағы ауру көрсеткіші алдыңғы жылдан 19% төмен екені байқалды.

– Дәл қазір астанада ЖРВИ бойынша ауру жұқтыратындар саны артты, мұны біз ауруханаға түсіп жатқан жүкті әйелдер мен балалар санынан біліп отырмыз. Қыркүйек айының соңында күніне ауруханаға 3-4 әйел ғана түссе, қазір күн сайын 14-16 жүкті әйел келіп жатыр. Олардың дем алу жүйесінде қиындық жоқ, коронавирус

та анықталмады, – дейді Б.Кайкенов.

Дәрігерлер тұмаудың белгілеріне тағы бір рет тоқталып, оларды тізбектеді. Дене қызуының көтеріліп, 39-40,5 °C-қа дейін жетуі, буын мен бұлшық еттің қақсап ауыруы, бас пен көздің ауыруы, әлсіздік, енжарлық, асқа тәбеттің болмауы немесе төмендеуі, мұрын бітіп, құрғақ жөтелдің қойнауы, тамақтың ауыруы, кейде жүрек айнып, лоқсу, іш өту де тұмау белгілеріне жатады.

– Тұмау мен ЖРВИ екеуін бірінен-бірін ажырату қиын. Бір айта кетерлігі, вакцинация ғана мықты профилактикалық шара, тұмауға қарсы екпе салдырып, аурудың алдын алуға болады. Биыл Астанаға Ресейден «Гриппол+» екпесінің 160 мың дозасы жеткізілді. Бүгінге дейін екпені 130 мыңнан астам елордалық азамат алды. Олардың 32 мыңы – балалар. Сонымен қатар 4 мыңнан астам жүкті әйел мен 31 мыңға жуық созылмалы ауруы бар адамдар екпе салдырды. Халықтың тұмауға қарсы екпеге деген сұранысы артқаны байқалады, – дейді С.Бейсенова.

Жергілікті бюджет қаржысына алынған екпені қаладағы 43 бастапқы медициналық санитарлық көмек беретін медициналық ұйымда салдыруға болады.

– Тұмауға қарсы вакцина алмаған адамдарды тездетіп вакцина алуға және тұрғылықты жері бойынша емханаларға баруға кеңес беремін. Ұйымдар мен кәсіпорындар басшылары, өздеріңіз басқарып отырған еңбек ұжымын имундық қорғанысты уақытылы алуын назарда ұстауыңызды сұраймын. Себебі тұмаудың алдын алудың ең тиімді әдісі дер кезінде вакцинациялау екенін атап өткім келеді. Тұмау вирусы жыл сайын мутацияға ұшырайды, сондықтан тұмауға қарсы вакцинаны жыл сайын эпидемияға дейінгі маусымға (қазан-қараша айында) дейін алу керек. Вакцина алғаннан кейін иммунитет 14 күн өткен соң қалыптасады және келесі маусымға дейін сақталады, – деді бас санитар дәрігер.

Мамандардың айтуынша, Астанада тұмауды эпидемиологиялық және зертханалық бақылау жүргізу арқылы қадағалауды 8 медициналық ұйым жүзеге асыруда. Олар жыл бойы тұмауға ұқсас белгілері бар науқастардан іріктей отырып сынама алады. Вирус анықталған жағдайда тексеру нәтижесі вирусты генетикалық тексеруге жіберіледі. Бұл мақсатты топтар арасындағы эпидахуалға баға беруге септігін тигізеді.

ЖЫЛЫ АЯЛДАМАЛАР КӨБЕЙЕДІ

(Соңы. Басы 1-бетте)

Сандық деректерге сәйкес, 2015-2021 жылдары Астана қаласының Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту басқармасы 130 жылы аялдама орнатса, елордадағы «Astana» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы тағы 29 жылы аялдама қосып, олардың санын арттырды. Алдағы уақытта Есіл ауданы әкімдігі – 2, Сарыарқа ауданы әкімдігі – 1 және Байқоңыр ауданы әкімдігінің

бастамасымен 2 жылы аялдама орнатылады.

– Биыл Астана қалалық Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту басқармасы жабық үлгідегі 40 жылы аялдама орнатуды жоспарлап отыр. Бүгінде оларды орнату жұмысы жүріп жатыр. Жабық аялдамалар әлеуметтік маңызы бар нысандарды ескере отырып орнатылады, – деді Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту басқармасының өкілі.

Баян АСЫЛБЕКОВА

АЛЛО, «АСТАНА АҚШАМЫ»!

Сайраш МЕНДАЛИЕВА, елорда тұрғыны:

– ЭЦҚ-ны қашықтан алуға бола ма? Ол үшін қандай құжаттар қажет немесе қайда бару керек?

Оқырман сауалына «Электрондық үкімет» порталының жауабын ұсынамыз:

– ХҚКО-ға бармай-ақ қашықтан ЭЦҚ кілттерін алуға болады. Ол үшін сізге қажет:

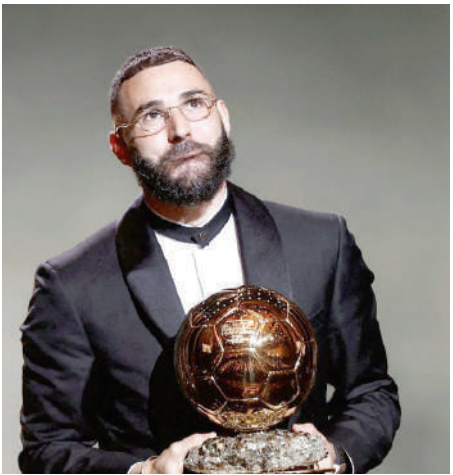
- * Өзімен бірге азаматтың жеке куәлігі немесе ҚР азаматының төлқұжаты, паспорты болуы тиіс (Қазақстан Республикасында

берілген суретімен жеке куәлік құжаты);

- * Кіріс SMS-хабарламаларды алу мүмкіндігі бар ұялы телефоны болуы тиіс;
- * Сіздің дербес компьютеріңізде веб-камера болуы тиіс;
- * ЭЦҚ-ны одан әрі орнату және пайдалану үшін NCALayer бағдарламалық қамтылымын орнату қажет.

Еуропа елдерінде құс тұмауы өршіп тұр.

Еуропалық азық-түлік қауіпсіздік агенттігінің статистикасына сай өткен жылдың күзінен бері Еуропадағы фермаларда 48 млн құстың көзі жойылды. Зерттеу барысында 2500 қанаттыда құс тұмауы анықталса, 3500 жабайы құстан да вирус табылды. Эпидемия Еуропаның 37 елінде етек жайған. Салдарынан дүкен сөрелерінде тауық еті мен жұмыртқаның бағасы аспандап, тапшылық сезіле бастады.

Мадрид қаласының «Реал» футбол командасы мен Франция құрамасының шабуылшысы Кәрім Бензема 2021/2022 маусым қорытындысы бойынша «Алтын допқа» ие болды.

Бензема 1998 жылдан бері «Алтын допты» алғаш алған француз футболшысы болды. 1998 жылы «Алтын допты» Зинедин Зидан алған. Кәрім Бензема «Реал» сапында былтыр Испания чемпионы және Чемпиондар лигасының жеңімпазы болған.

25 ҚАЗАН – ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ БАСТАУЫ

Кеше елордадағы Достық үйінде Астана қаласы Қазақстан халқы ассамблеясының ұйымдастыруымен «25 қазан – тәуелсіздіктің бастауы» тақырыбында халықаралық ғылыми-практикалық конференция өтті. Жиында еліміздің тәуелсіздік жылдардағы негізгі жетістіктері, қоғамда тұрақтылықты сақтауға бағытталған мәселелер талқыланды.

Райхан
РАХМЕТОВА

Іс-шараға ҚР Президенті Әкімшілігінің, елорда әкімдігінің өкілдері, Мәжіліс депутаттары, мемлекеттік органдардың, этномәдени бірлестіктердің, ғылыми-сараптамалық топтың мүшелері, жастар қанатының өкілдері, сонымен қатар ZOOM арқылы алыс және жақын шетелден ғалымдар қатысты.

Конференцияда тарих ғылымдарының докторы, профессор, Астана қаласы ҚХА ғылыми-сараптамалық тобының төрағасы Тілеген Садықов модератор болды. Астана қаласы Ішкі саясат басқармасының басшысы Дәурен Бабамұратов Қазақстанның егемендігі туралы декларация 70 жыл бойы арман болған тәуелсіздікке қарай жасалған алғашқы қадам екенін, оның қабылдануы еліміз үшін оң өзгерістер әкелгенін жеткізді.

– Осы декларацияның арқасында егеменді мемлекеттіліктің іргелі қағидаттары ретінде Қазақстанның жеке территориясы, азаматтығы, мемлекеттік бюджеті, халықаралық қатынастардағы дербестігі, мемлекеттің рәміздері бекітілді. Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлының бұл шешімі мемлекеттілік пен егемендік тұрғысынан аса маңызды әрі тарихи қадам болды. Жаңа да жас, тәуелсіз мемлекетте ұстанымы нық, бағдары айқын, салмақты саясатты арқау еткен болмысы бөлек қоғам қалыптасты. Бұл – ұлт пен ұлестің татулығы, барша отандастарымыздың табанды еңбек, ерік-жігерінің жемісі. Жылдың басы қиыншылықпен басталса да, өздеріңіз көріп отырғандай, бүгінде қазақ елінің түкпір-түкпірінде Республика күніне орай түрлі шаралар бастау алды. Ал бүгін мемлекеттік мереке елордамыз – Астанадан басталып, барлық өңірде шарықтау салтанатын құрып, елдің рухын көтеріп жатыр. Ендеше көк байрағымыз, еркіндігіміз ғұмырлы болсын! – деп атап өтті Д.Бабамұратов. Ол сондай-ақ Республика күніне орай елордада 100-ге жуық түрлі спорттық, мәдени-бұқаралық іс-шаралар өткізу жоспарланып отырғанын жеткізді. Мемлекет тарихы институты директорының орынбасары, педагогика ғылымдарының кандидаты Жабай Қалиев тарихи құжаттың қалай қабылданғаны, мән-маңызы туралы толық ақпарат берді.

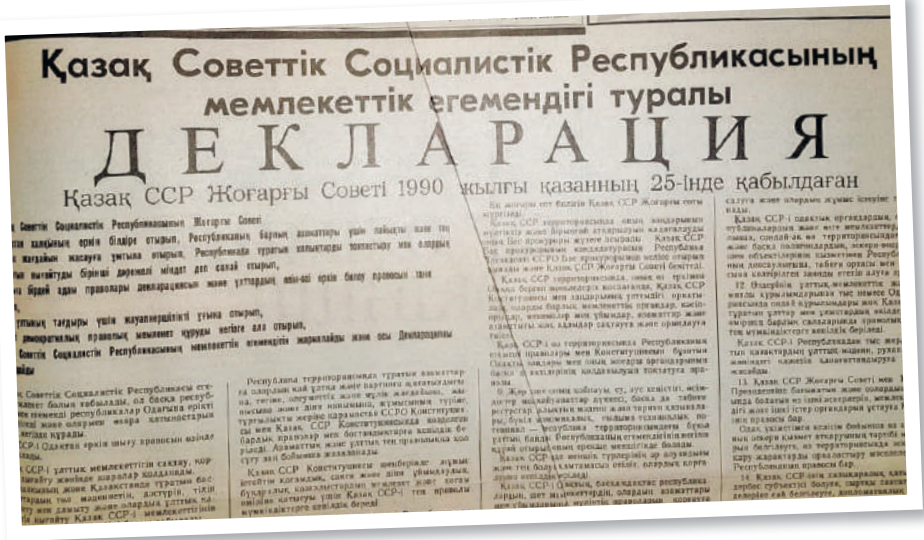
– Декларацияда Қазақстан халқы Қазақ КСР-індегі егемендіктің жалғыз иесі және мемлекеттік биліктің қайнар

көзі деп жарияланды. Ал өз кезегінде Қазақстан халқына республиканың барлық ұлт азаматтары жатқзылды. Декларация республиканың барлық азаматтары үшін лайықты және тең өмір сүру жағдайларын жасауға ұмтылысты көрсетті, экологиялық қауіптіліктің қайнар көзі болып табылатын объектілердің қызметіне және жұмысына тыйым салатын экологиялық қауіпсіздік қағидаттарын

ұрпақ сол күйінде жеткізу – біздің борышымыз. Біз мақтанарлық дүние көп. Біз тәуелсіз Қазақстанның ең бақытты ұрпағымыз! – деді ол.

Еуразия ұлттық университетінің аға оқытушысы, Астана қаласы ҚХА ғылыми-сараптамалық тобының мүшесі Татьяна Брынза «Астана қаласының сәулеті мен монумент мүсіндеріндегі этномәдени дизайн» тақырыбында ой тарқатты.

– Жиырма жылдан астам уақыт ішінде Астана қаласы идеологиялық мақсаттарға да, салмақты суреткерлік өнер деңгейі талаптарына да сай келетін монумент жұмыстарымен толыға түсті. Бұл мүсіндерге қазақтың тарихи тұлғаларына, мәселен ұлы ойшыл Абайға, біртуар ақын және жазушы Сәкен Сейфуллинге, орыс-

негіздеді. Декларацияда Қазақ КСР-нің маңызды міндетінің бірі – ұлттық мемлекеттілікті қорғау және нығайту, төл мәдениетті, дәстүрлерді, тілді жаңғырту мен дамыту және қазақ ұлтының, Қазақстанда тұратын басқа ұлттардың ұлттық қадір-қасиетін нығайту біріктірілді. Алғаш рет декларация мемлекеттік биліктің үстемдігін, оның республика ішіндегі тәуелсіздігі мен толықтығын, сондай-ақ сыртқы қатынастарда өзінің аумағында КСРО-ның жоғарғы органдарының республиканың егемендік құқықтарын бұзатын әрекеттерін тоқтату құқығын қамтамасыз етті, – деді баяндамасында Ж.Қалиев.

Жиынға қатысқан тарих ғылымдарының докторы, профессор Гүлнар Мұсабалина 25 қазанда Жаңа Қазақстан құру жолындағы маңызды күн деп атап өтті.

– Республика күні бұл жай ғана мереке емес, бұл – біздің халқымыздың тәуелсіздік жолындағы сан ғасырлық күресінің нәтижесі. Мұның бәріне ауызбірлік пен ынтымақтың, жарқын болашаққа деген сенімнің арқасында қол жетті. Еліміздің ертеңі – өз қолымызда. Әрбір ел азаматы туған Отанын дамытып, гүлдендіруге үлес қосып, шын жүрегімен еңбек етер болса, еліміз әлемдегі мықты мемлекеттің біріне айналары сөзсіз. Ата-бабаларымыздың бізге қалдырған аманатына адал болып, оны келер

тың ақыны Пушкинге, қазақтың үш биіне, Қазақ хандығының негізін қалаған Керей мен Жәнібек хандарға, сонымен қатар қазақтың ханы әрі батыры Кенесарыға арнап соғылған ескерткіштерді жатқызуда болады, – дей келе, ол елордадағы ең көрнекі ескерткіштер мен мүсіндердің бәрінің мән-маңызына жеке тоқталып өтті.

Конференцияда сондай-ақ ZOOM форматында сөз алған Түркияның экс-мәдениет министрі Намык Кемал Зейбек тәуелсіз Қазақстан мен Түркия арасындағы қарым-қатынастардың негізгі бағыттары туралы айтты. Ал жиынға Венгриядан онлайн қатысқан филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор Раушангүл Мукушева «Этносаралық келісім – елдегі тұрақтылықтың кепілі» тақырыбында сөз сөйледі. Сондай-ақ Беларусь елінен онлайн қатысқан тарих ғылымдарының кандидаты, профессор Александр Ратько «Екі елдің ғылыми-ағартушылық бағыттағы ынтымақтастығы» тақырыбын қозғады. Конференция барысында еліміздің өзге де танымал ғалымдары «Егемендік декларациясы – тәуелсіздік бастауы», «КСРО-ның ыдырауы және Қазақстан», «Қазақстандағы этносаралық мәдени байланыстар» тақырыптарында баяндама жасап, ой-пікірін ортаға салды.

ҰЛТ САУЛЫҒЫН САҚТАҒАН

Еліміз егемендік алғаннан бері онкологиялық аурулардың алдын алу, емдеу бағытында ауқымды жұмыс атқарылуда. Соның ішінде елордада қатерлі ісікті емдеу ісінде белгілі дәрігер Мұхтар Төлеутаевтың есімі бірінші аталады. Былтыр Президент Жарлығымен еліміздегі денсаулық сақтау саласын дамытуға қосқан зор үлесі үшін «Қазақстанның Еңбек Ері» атағы және «Алтын жұлдыз» белгісі, «Отан» орденімен марапатталған онколог-дәрігер соңғы 13 жылда елорда халқының саулығын сақтауға қызмет етіп келеді.

Райхан
РАХМЕТОВА

Семей мемлекеттік медициналық институтын 1983 жылы

тәмамдаған ол қаладағы №1 қалалық ауруханада хирург-дәрігер болып еңбек жолын бастаған. Одан әрі Абай, Ақсуат аудандарындағы емдеу мекемелерінде өңір халқының денсаулығын сақтауға қызмет етіп, тәжірибе жинақтады. Еліміз егемендік алған жылдары Семейде облыстық балалар ауруханасында бас дәрігердің орынбасары болып жұмыс істеді. 5 жылға жуық бас дәрігер болған соң, Семей қаласындағы Денсаулық сақтау басқармасының басшысы, өңірдегі мемлекеттік медицина институтының медицина орталығы директоры, аталған институттың проректоры болып табысты еңбек етті. Астанаға 2009 жылы келіп, Денсаулық сақтау министрлігіне қарасты емдеу-диагностикалау департаменті, одан кейін стратегия және даму департаменті директорының орынбасары қызметтерін атқарды. 2010 жылы елорданың жаңадан ашылған онкология орталығының бас дәрігері лауазымына тағайындалды. Орталық жаңа болса да, құрал-жабдық жетіспейтін, дәрі-дәрмек тапшы еді. Қазақстанда онкология саласында өлім көрсеткіші жоғары, диагностикалаудағы кедергілер де көп болды. Осыған орай, 2012-2016 жылдарға арналған онкология саласын дамыту бағдарламасы қабылданды.

– Ол кезде онкологиялық ауруларға диагноз кеш қойылатын. Арнайы бағдарламаға қаржы бөлініп, соның нәтижесінде бұл саланың бюджеті бір жылдың ішінде 3 есе артты. Бөлінген қаржы дәрі-дәрмекке, құрал-жабдықты жаңартуға жұмсалды. Күрделі диагностикалау жүргізетін аппараттар мен сәулелі терапия алуға мүмкіндік туды. Елімізде жоғары мамандандырылған 4 сәулемен емдейтін орталық ашылды. Соның біреуі Астанада 2014 жылы құрылды. Зертханалардың аппараттары түгенделіп, дәрі-дәрмектің түрі көбейді. Емдеу хаттамалары қайта қарастырылып, жаңартылған түрмен шықты. Қосымша скринингтер қосылды. Соның бәрі қатерлі ісік диагнозын уақытылы қоюға мүмкіндік берді, – дейді дәрігер.

2019 жылдан бастап аталған орталықтың құрамына қалалық жұқпалы аурулар ауруханасы қосылғаннан кейін ол басқарына мекеме көппасалы медицина орталығы деген атау алды. 2020 жылы қаңтарда орталық құрамында инсульт орталығы ашылды. Қаламыздың бас онкологы Мұхтар Есенжанұлы осы істердің басы-қасында, тіпті бел ортасында жүріп, барлық жұмысты тиімді ұйымдастырды. Әсіресе әлемге қауіп төндірген екі жыл пандемия кезінде індетпен күресте алғы шепте болған дәрігердің бірі болды. Коронавирус инфекциясынан емделушілерге төсек-орын дайындап, шетелден келген науқастарды қабылдады, жаңа инфекциялық стационардың

жұмысын ұйымдастыруға қатысты. Ол басқаратын көпбейінді медициналық орталықта инфекциядан 15 мыңнан астам науқас емделді.

– Еліміз егемендік алғаннан кейін біздің медицина қауымдастығына мол мүмкіндікке жол ашылды. Қабылданған бағдарламалар шеңберінде мамандардың білімін жетілдіруге жағдай жасалды, шетелге барып біліктілік арттыру, ол жақтан да белді мамандарды шақыртып, персоналды оқыту, шеберлік сабағын өткізу, сол сабақта сырттан келген хирург-дәрігерлермен бірігіп ота жасау, тәжірибе алмасу, жаңа тәсілдерді үйрену – осының бәрін бұрынғыдағы Мәскеу рұқсатын күтпей, өз елімізде жасай алатын болдық. Егемендіктің арқасында сәулелі ем аппараттары, диагностикалық құралдар, дәрілер саны артты. Елордада бүгінде УЗИ, рентген аппараттары жеткілікті, компьютерлік томография көбейді. Халықтың медицинаның барлық соңғы мүмкіндігі арқылы емдеуге, диагностикалауға қол жеткіздік, бұған мемлекет тарапынан барынша қолдау көрсетіліп келеді, – дейді Қазақстанның Еңбек Ері.

Денсаулық сақтау және әлеуметтік гигиенаны ұйымдастыру бойынша жоғары санатты дәрігер мамандандырылған 4 сәулемен емдейтін орталық ашылды. Соның біреуі Астанада 2014 жылы құрылды. Зертханалардың аппараттары түгенделіп, дәрі-дәрмектің түрі көбейді. Емдеу хаттамалары қайта қарастырылып, жаңартылған түрмен шықты. Қосымша скринингтер қосылды. Соның бәрі қатерлі ісік диагнозын уақытылы қоюға мүмкіндік берді, – дейді дәрігер.

2019 жылдан бастап аталған орталықтың құрамына қалалық жұқпалы аурулар ауруханасы қосылғаннан кейін ол басқарына мекеме көппасалы медицина орталығы деген атау алды. 2020 жылы қаңтарда орталық құрамында инсульт орталығы ашылды. Қаламыздың бас онкологы Мұхтар Есенжанұлы осы істердің басы-қасында, тіпті бел ортасында жүріп, барлық жұмысты тиімді ұйымдастырды. Әсіресе әлемге қауіп төндірген екі жыл пандемия кезінде індетпен күресте алғы шепте болған дәрігердің бірі болды. Коронавирус инфекциясынан емделушілерге төсек-орын дайындап, шетелден келген науқастарды қабылдады, жаңа инфекциялық стационардың

«АҚЫЛДЫ» ҚАЛА ӘУРЕГЕ САЛМАЙДЫ

Өркениет көшіндегі елдер цифрландыруға басымдық беріп, «ақылды» қала концепциясын дамытуда. Тіпті төртінші өнеркәсіптік революцияның модераторы саналатын «ақылды» қалалардың фундаментін қалап жатқан елдер бар. Біз осы бағыттағы бастамаларды және елордадағы цифрландыру бағытындағы игілікті істерді Астана қаласы Цифрландыру және мемлекеттік қызметтер басқармасының басшысы Мейрамбек ӘШІРБЕКОВТЕН білдік.

– Әлемнің озық елдері тәжірибесінен «ақылды» қалалар адамның өмір сүру сапасын жақсартып, қолайлы жағдай тудыратынын білеміз. Smart city-ге қандай қалаларды жатқызамыз, олардың басты ерекшелігі неде?

– Бүгінгі таңда «ақылды» қала тұжырымдамасы өте кең таралды. Бұл концепция бойынша әлемнің 2500 қаласы дамудың жаңа жолына түсті. Әлемдік тәжірибеде «ақылды» қалаларды құрудың екі негізгі тәсілі бар.

Біріншісі – «ақылды» қаланы жаңадан құру. Олар: Масдар сити (БАӘ), Нью Сондо (Оңтүстік Корея), Тяньцзинь (ҚХР).

Екіншісі – қалыптасқан қалалық жүйеге «ақылды» технологияларды кезең-кезеңімен енгізу. Бұл қатарға Амстердам (Нидерланды), Лондон (Ұлыбритания), Стокгольм (Швеция), Фуджисава (Жапония) және т. б. қосуға болады.

Көбінесе «ақылды» қаланы қалыптастыру халыққа қызмет көрсету, көлік желісін басқару, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, денсаулық сақтау мен білім беру және т. б. секторға тиімді технологияларды енгізуді көздейді. Вена технологиялық университетінің аймақтық ғылым орталығы (2007 ж.) жүргізген зерттеуге сәйкес, «ақылды» қала дамудың келесі бағытын қамтуы керек:

1. «Ақылды» орта (табиғи ресурстар);
2. «Ақылды» адамдар (әлеуметтік және адами капитал);
3. «Ақылды» өмір салты (өмір сапасы);
4. «Ақылды» экономика (бәсекеге қабілеттілік);
5. «Ақылды» ұтқырлық (көлік және АКТ);
6. «Ақылды» басқару (азаматтардың қатысуы).

Осыған сүйеніп әлемнің жетекші мегаполистерінде «ақылды» қала технологиясын енгізуге басымдық береді. Бұл технологияға мыналарды жатқызуға болады:

- тұрақта қалған көліктер санын тіркейтін және бос орындардың қай жерде бар екендігі туралы мәліметтерді қолданбаға жіберетін сингапурлық смарт тұрақтардың желісі;
- Нью-Йорк көшелерін интеллектуалды жарықтандыру және жол қозғалысын басқарудағы смарт технологиялар, арнайы сенсорлармен жабдықталған BigBelly смарт қоқыс жәшіктері және олар үшін қоқыс таситын көлікті жіберу уақыты келгенде хабардар ету;
- суды «ақылды» суару жүйесі, Барселонадағы ауа сапасы мен қалалық шу деңгейін бақылауға арналған сенсорлар желісі;
- Dubai Polis мобильді қосымшасы, ол арқылы азаматтар айыппұл төлеп, заң бұзушылықтар туралы хабарлай алады;
- Копенгагендегі қалалық

деректер алмасу базасы және тағы басқалары.

– Астанадағы «ақылды» қаланың қандай элементтерін атай аласыз?

– 2017 жылы Қазақстанда Smart city тұжырымдамасы әзірленді. Үйден шыққан астаналық азамат Astra Bus мобильді қосымшасы арқылы жұмысқа немесе басқа жерге баратын бағытын алдын ала жоспарлай алады. Көліктерге орнатылған GPS трекерлерінің арқасында автобустың қозғалысын және олардың бағытын бақылауға болады. Осындай технологиялар тегенше жағдайлар қызметінің арнайы көліктеріне де енгізілді. Бұл мұқтаж адамдарға ең жылдам және қауіпсіз жолды құруға мүмкіндік береді.

«Ақылды» қаланың басты критерийінің бірі – тұрғындар мен билік арасындағы байланысты арттыру. Соның жарқын мысалы – iKomek 109 байланыс орталығы.

Қазір елордада барлық процесті автоматтандыру жұмыстары жүргізілуде. Мәселен, пәтер алған тұрғын бұдан былай коммуналдық қызметтермен келісімшарт жасасу үшін кезекте тұрмайды. Онлайн режимінде 130-дан астам қызметті ұсынатын iQala порталында ЭСҚ арқылы өтініш беруі жеткілікті. Айтпақшы, енді тіпті өтініш берудің де қажеті болмайды, жаңа жылжымайтын мүлік сатып алған астаналықтарға келісім жасау туралы ұсынысы бар SMS автоматты түрде келеді.

Денсаулық сақтау мен білім беру саласындағы қызметтерді оңтайландыру – «ақылды» қала тұжырымдамасы жұмысының басым бағытының бірі. Әрбір тұрғынның өзінің онлайн-медициналық картасы бар, дәрігердің қабылдауына онлайн жазылады,

сонымен қатар қашықтан кеңес ала алады. «Ақылды» қалалардың бұл артықшылығы ұлттық деңгейге дейін кеңейді.

Ал елордалық мектеп оқушылары мен олардың ата-аналары бір порталда үлгерімін қадағалап, мұғаліммен тілдесіп, сабағын онлайн бақылап, үй тапсырмасын жүктей алады.

Бірқатар елордалық мектептер де оқу орнына Face-ID арқылы кіруді енгізді. Мұндай мектептердегі қауіпсіздік деңгейі бірден 85 пайызға дейін көтеріліп, бөгде адамдардың мектепке кіруіне 90 пайызға дейін тосқауыл қойылды.

– Астананың қай саласында смарт технологиялар бірінші болып енгізілді?

– Қауіпсіздік пен жайлылық – «ақылды» қаланы дамытудың басым критерийі. Бұл ретте, жол қозғалысы ерекше назар аударуды қажет етеді. Тек 2022 жылдың басында ғана автокөлік саны 30 мыңға өсті. Динамика өсуде және жолдағы туындайтын міндеттерге «Сергек» бейнебақылау жүйесі көмектеседі. Жоба аясында Астанада 13 мыңнан астам камера біріктірілді. Нәтижесінде қала қауіпсіз болды.

Жол-көлік оқиғаларының саны 36 пайызға, өлім-жітім 50 пайызға, ал жарақат алу деңгейі 24 пайызға дейін төмендеді. Сондай-ақ қоғамдық орындағы қылмыс деңгейінің 71 пайызға дейін төмендегенін атап өткім келеді.

Жобаны жүзеге асыру көлік жүргізу мәдениетін арттыруға, қалалық көлікті басқару сапасын арттыруға, құқық бұзушылықтың алдын алу және азаматтарға жедел көмек көрсету бойынша полиция қызметінің тиімділігіне әсер етті.

– «Ақылды» қаланың басты артықшылығы неде?

– Менің ойымша, «ақылды» қаланың басты артықшылығы – ыңғайлылығында, энергияны, уақытты, қаржыны үнемдеу мақсатында автоматтандыру процесін жеңілдету.

«Ақылды» қала – бұл жайлы, қауіпсіз және өмір сүруге ыңғайлы жер. Барлық процестер бақыланады, оңтайландырылады, нәтижесінде адам және жалпы қоғам ең жақсы нәтижеге қол жеткізеді.

Smart city – ресурстарды ұтымды және дұрыс жұмсайтын үнемді мегаполис. «Ақылды» қала стандарттарының басты артықшылығы – қаланың барлық процестерін басқарудың принципті жаңа мүмкіндіктері бар зияткерлік кеңістікке айналуы. «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы бойынша жұмыс аяқталды. Бұл бағдарламада Smart city бастамасы белгіленіп, тиісті тұжырымдама қабылданған қалалардың ішінде бірінші болып Астана болды. Яғни Астана қаласының әкімдігі ел бойынша бірінші болып елорданы «ақылды» қалаға айналдыру міндетін айқындады. Олар:

Біріншісі – қауіпсіздік мәселесі.

Екіншісі – қалалық қызметтердің тиімділігі, көліктің қолжетімділігі.

Үшіншісі – қала тұрғындарына көрсетілетін қызметтердің сапасы мен ыңғайлылығы.

Бұл жобалар «Цифрландыру, ғылым және инновация арқылы технологиялық серпіліс» ұлттық жобасы аясында дамыту жалғаса беретін болады. Қазір 2022-2024 жылға арналған орнықты және «Цифрлық елорда» тұжырымдамасы әзірленуде.

Сұхбаттасқан
Нұрлат БАЙГЕНЖЕ

ОҚУШЫЛАР ҰСЫНАТЫН ЖОБА

Астаналық оқушылар қаланың қоғамдық кеңістіктері мен аулаларын абаттандыру бойынша жобаларды ұсына алады. Осы мақсатта Сарыарқа ауданында «Белсенді қала тұрғындары мектебі» курсына қатысушыларды қабылдау жүріп жатыр.

Курсқа 9-10-сынып оқушылары қатыса алады. Сабақтар екі бөлімнен тұрады. Жобаларды егжей-тегжейлі әзірлеуге кіріспес бұрын оқушыларға абаттандыру, қаржыландыру процесі қалай құрылғаны және өз жоспарын жасау үшін не қажет екендігі туралы айтылады. Теориялық бөлімнен кейін қатысушылар өз тұжырымдамаларының схемасын жасай бастайды, олар комиссияның қарауына жіберіледі.

«Белсенді қала тұрғындары мектебі» курсын іске асыру «Халық қатысатын бюджет» республикалық жобасына негізделеді.

Бұл жоба еліміздің басқа қалаларында тәжірибеге енгізіліп, бүгінде өз нәтижесін көрсете алды. Алайда елордалық жобаға алғаш рет оқушылар қатысқалы отыр. Ұйымдастырушылардың мәлімдеуінше, мұндай жоба балаларға мектеп кезінен бастап өз қалалары үшін жауапкершілікті сезініп, Астананы ажарландыруға бастамашы болуға және елге, жерге деген сүйіспеншілікті дамытуға көмектеседі.

Курс тегін өткізіледі. Жоба қатысушыларын іріктеу 26 қазанға дейін жалғасады. Жазылу үшін 8-701-225-74-64 нөмірі бойынша хабарласу қажет.

ТҰРҒЫНДАР ТІЛЕГІ ЕСКЕРІЛДІ

Алматы ауданының әкімі Мақсат Саматұлы аудан тұрғындарымен үнемі кездесіп тұрады. Кездесулер ашық, жанды диалог форматында өтеді.

Жақында аудан әкімі Тәуелсіздік даңғылынан М.Жұмабаев көшесіне дейінгі аралықты жаяу аралады. Бұл ретте Тәуелсіздік даңғылы, 33/1 «Бақыт» ТК тұрғындары сыртқы инженерлік желілерді беру, сондай-ақ қаланың коммуналдық қызметтерімен келісім жасау мәселелерін көтерді. Кездесуге Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту және Отын-энергетика кешені мен коммуналдық шаруашылықты дамыту басқармасы, «Астана су арнасы» МКҚ, «Астана-АЭК» АҚ, «Астанаэнергосбыт» ЖШС және үйге қызмет көрсететін ұйымдардың өкілдері қатысты.

Тұрғындар көтерген мәселелер бірден бекітіліп, жү-

мысқа алынды. Содан соң әкім аудан тұрғындарының өтініші бойынша «Жастар» саябағының аумағын, Отан қорғаушылар монументін және Ақбұлақ өзенінің жағалауын санитарлық ұстау бойынша тексерді.

– Мен және менің әріптестерім үшін аудандағы барлық жағдайды біліп отыру, туындаған мәселелерді дер кезінде шешу және тұрғындармен үнемі байланыста болу өте маңызды. Мұндай кері байланыс біздің күш-жігерімізді қазіргі кездегі ең өзекті мәселелерге бағыттауға көмектеседі, – деді Мақсат Саматұлы.

Алдағы аптада аудан әкімі тұрғындардың өтініші бойынша мекенжайларға баруды жалғастырады.

Дайындаған
Гүлбаршын ӨКЕШҚЫЗЫ

Жыл сайын жаңа оқу жылы басталысымен, жылдағы дәстүр бойынша, студенттерді уайымға салатын кез – жатақхана мәселесі туады. Студенттер үйінен орын жетіспеушілік статистикасы ауа райындай мың құбылып тұратынына көзіміз де үйреніп қалды. Биыл бұл мәселе тіптен ушыға түсті. Демографиялық өсім мен грант санының көбеюінен жатақхана тапшылығы артып келеді.

Индира БЕРЖАНОВА

Жоғары оқу орындарының басым бөлігі – мегаполистерде. Сәйкесінше, арман қуып, білім аламын деген студенттер ірі қалаларға ағылып келеді. Белді университеттердің жатақханаларына орналасамын деген білім алушыларға орын жетпей, қазірде туған-туыстың пәтеріне сұранып, танысы жоқтары дала кезіп жүруі – жауыр болған тақырып.

Жылда жатақхана мәселесі тамыз-қыркүйек айында, оқу жылына тақалған кезде өрши түседі. Оны білетін пәтерді жалға берушілер студенттерді бизнес көзіне айналдырып, пәтер ақысын аспандаттыны бар. Студенттер үйіне кіруін кіргенімен, іштегі жайкүй, жатақханалардың тұруға жарамдылығын тексеретін арнайы комиссия да жоқ.

ОРЫНДАЛМАҒАН ЖОСПАР – САЛЫНБАҒАН ЖАТАҚХАНА

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев 2020 жылдың мамырында алдағы 5 жылдың ішінде кемінде 90 мың орынды жатақхана салынуы тиіс екенін айтқан еді. Үкімет те биыл 75 мың орын студенттерге берілетінін атады. Ал ресми ақпарат бойынша,

биыл тек 1 470 орынға арналған 6 жатақхана ғана салынған екен. Сонда жоспардағы 75 мың орын қайда қалды? Берілген уәде іс жүзінде емес, қағаз жүзінде ғана беріліп тұр.

Республиканың 104 жоғары оқу орнында барлығы 309 жатақхана бар. Онда 101522 студент тұрады. Оның ішінде 15324 орны бар 100 жатақхана жалға алынған екен. Негізінен, студенттерді елдегі 120 оқу орнының 28-і ғана жатын орынмен қамтамасыз етіп отыр. Ұлттық, мемлекеттік санатқа жататын жоғары оқу орындарынан бөлек, жекеменшік университеттердің басым бөлігінде жатақхана тіптен қарастырылмаған. Осы тұрғыдан алғанда, жатағы жоқ, жағдайы жасалмаған университеттерді жабу мәселесін қарастыру керек сияқты.

Салынатын жатақханалар сапалы бола ма деген күдік тағы бар. Себебі қазірде көпшілік студенттердің жатын орны, бөлмесі, ас үйі ескі. Жыл өткен сайын жаңармайды да. Соның өзінде көгерген бөлмелерге студенттер таласып жатыр...

89 МЫҢ СТУДЕНТ ЖАТАҚХАНАҒА МҰҚТАЖ

Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек Үкімет отырысында мәселені шешу жолы ретінде жоғары оқу орындарының басшыларына студенттерді қонақ үйлер мен жалға берілетін, бос тұрған хостелдерге жеңілдетілген бағамен орналастыруды ұсынды.

Министр, негізінен, тапшылық Алматы мен Астана шаһарларынан байқалатынын айтты. «Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде – 15122 төсек-орын, Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде – 5000 төсек-орын, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінде – 4000, Қ.Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университетінде 3000 төсек-орынға деген қажеттілік бар» деді министр өз сөзінде.

Сондай-ақ Саясат Нұрбектің айтуынша студенттерге пәтер жалдауға арнайы субсидия беріледі.

Бюджеттен 160-170 мың теңге қаржы шығару жоспары бар. Білім алушыларға ай сайын 50-60 мың теңге қолға беріледі. Айта кету керек, 7,5 мың студент көмекке мұқтаж. Олардың ішінде халықтың әлеуметтік осал топтарынан, ауылдық жерлерден және толық емес отбасылардан шыққан балалар бар.

Қонақүйлерге орналасқан кей университеттердің студенттері «жаңа» жатақхананың бір бөлмесінде 10 адам тұруына наразы. Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің студенті Арман Есжол университет келушілер саны көп болған соң, жайлы жағдай жасалынбай отырғанын білдірді.

– Пәтер жалдау үшін көп ақша қажет. Университетпен келісімшарт орнаған қонақ үйде орын қалмады. Бір бөлмеде 8 адам тұрамыз. Мұндай жағдайда сабақ оқуымызға қиындық туып отыр, – деді студент. Бүгінгі таңда Ғылым және жоғары білім министрлігі жанынан жатақхана бойынша жедел штаб құрылған. Сонымен қатар 1450 бірыңғай байланыс орталығы жұмыс істейді.

ОРЫН ЖЕТПЕГЕНДЕР ПӘТЕР ДЕ ТАППАЙ ЖҮР

Студенттер үйінен орын бірінші кезекте әлеуметтік статусы бар білім алушылар мен 1-курс студенттеріне беріледі. Көпбалалы отбасынан шыққан, мүгедектігі бар, толық емес отбасынан шыққан балаларға орын табылады. Сондай-ақ студенттік өмірде белсенді, қоғамдық жұмыстарға атсалысатындарға да есік ашық. Ал жатақханадан қол үзген білім алушылар амалсыз пәтер жалдайды.

Түрлі сайт пен хабарландыруларды ашып қарасаңыз, пәтерлердің бағасынан адам шошиды. Мәселен, әрбір үшінші тұрғыны – студенттерден құралған Алматы қаласында бір бөлмелі пәтерді бір күнге жалдап тұруға кем дегенде 15 мың теңге қажет. Пәтер үшін айына 450 мың теңге шығарудың өзі студент үшін үлкен салмақ. Оның үстіне оқудың ақысын төлеп жүрген, грантта оқымайтындар қаншама?!

Елордада екі бөлмелі пәтер бағасы 180-200 мыңнан басталады. Пәтерді табуын тапқанымен, жалға беруші қожайындар

“

Республиканың 104 жоғары оқу орнында барлығы 309 жатақхана бар. Онда 101522 студент тұрады. Оның ішінде 15324 орны бар 100 жатақхана жалға алынған екен. Негізінен, студенттерді елдегі барлығы 120 оқу орнының 28-і ғана жатын орынмен қамтамасыз етіп отыр. Ұлттық, мемлекеттік санатқа жататын жоғары оқу орындарынан бөлек жекеменшік университеттердің басым бөлігінде жатақхана тіптен қарастырылмаған. Демек, жатағы жоқ, жағдайы жасалмаған университеттерді жабу мәселесін қарастыру керек

пәтер ақысының жартысын депозит ретінде сұрайды. Бұдан бөлек, студенттер керек-жарағы мен тамағына ақша шығарады. Осылайша жер-жерді жағалап жүрген студенттің қалтасында айына кемі 200 мың теңге болуы керек-ақ.

Жасыратыны жоқ, Ресейден келушілердің ағылып келуі бұл проблеманы ушықтыра түсті. Мигранттарға пәтер ақысын екі-үш есе бағамен беріп, пайда тауып, бизнес көзіне айналдырған пәтер иелері жетіп артылады. Арзан бағада жалдап келген студент балалар пәтерді босатуын сұрап, тіпті қуып шыққанын әлеуметтік желілерде ашына жазды. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 2-курс студенті Маржан Бекенова оқу орындарындағы алдағы емтихан тапсыру мерзімі жақындап қалса да, әлі

тұратын орын іздеп жүргенін айтады.

– Өз елімізде тұрып, әлемдегі саяси ахуалдың құрбандарына біз айналып отырмыз. Шетелдіктердің 3 есе қымбат бағамен төлеуі үшін біз енді тапқан пәтерлерімізден шығуға мәжбүрміз. Өз басым жарты ай пәтер іздедім. Бағалары «ұшып» кеткен. Таптым-ау дегенде, кіргеніме 10 күн де өткен жоқ, пәтерді босатуы сұрап жатыр, – деді студент Маржан.

ЖАЙЛЫ ОРНЫ БАРДЫҢ ҮЛГЕРІМІ ЖАҚСЫ

Барар жері, тұрар мекені бар адамның көңілі қашан да жай. Жатын орын іздеген студенттердің көпшілігі сергелдеңге салған мәселесімен жүргенде, оқуын ұмытып жатады. Ал арман қуып, қалаға келуінің негізі себебі білім алу емес пе?!

«Қазақстан студенттерінің альянсы» республикалық студенттер қозғалысының атқарушы директоры Азат Теңгебаевтың ойынша, жатақхана мәселесі білім алушының оқу үлгеріміне де әсер етеді.

– Биыл оқуға түскен білім алушылардың санының көптігі жағынан Алматы қаласы көш бастап тұр. Олардың көбісіне жатақхана берілген. 2018 жылы 75 мың орындық жатақхана салыну мәселесі қозғалған еді, алайда төрт жылда тек 30 мыңға жуығы ғана салынды. Ал негізінде биыл бұл жоспар аяқталуы керек еді. Еліміздегі барлық ЖОО орындарында жатақхана жетіспейді. Содан студенттер пәтерге шығу үшін қосымша жұмыс істеп, оқудан басқа дүниеге ойларын бөлу керек болады. Яғни, олардың сапалы білім алуы қиындайды, – деді ол.

Бұдан басқа, пәтер ақысын төлеймін деп сабақты кейінге қалдыратын студенттер ата-аналарына салмақ салмайын деген оймен жұмыс іздестіреді. Осыдан шығып жұмыссыздық мәселесіне тірелетіндер бар. Бұл енді бөлек тақырып.

БАЛА ҚАЛАЙ ҚАЗАҚ БОЛАДЫ?

Жаңа оқу жылының алғашқы айын артқа тастадық. Әсіресе, алғаш рет мектеп табалдырығын аттағандар оқудың не екенін түсініп жатыр, бірінің оқуға талабы күшті болса, екінші біреулері...

Айгүл УАИС

Белгілі журналист Зарина Москау Facebook-тегі жеке парақшасында: «Орыс тілін аяқ киім шешкенде табалдырыққа тастап кіріңдер, үйге, төрге сүйремей. Үйде қазақша сөйлеңдер» деген әкемдей бола алмадым. Баламның тілі орысша шықты. Орыс апа бақты, шала туды, аурушаң болды, ортамыз орысша көбіне. Сонымен, қазақша білу керек, совсем Ваня боп кетпесін деп, қазақ мектепке бердік. Қиын. Қиналып жүрміз. Жеті жылда сіңіп қалған рус. яз. оңайлықпен қазақ тілге орын берер емес. Мұғалімге қиын, бізге қиын. Бала мектепке барғысы келмей жылайтын болды. Күнде үйде таңертең трагедия. Репетитор іздедік. Продленка іздедік. Біреуі алыс, екіншісі тым қымбат, үшіншісінің уақыты ыңғайсыз... Іздеу жалғасып жатыр» деп мұңын шағыпты.

Жалғыз Зарина емес, балам қазақ болсыншы дегендердің аптығы қайтып, алғашқы қиындыққа шыдамай, балаларын орыс сыныбына ауыстырып жатыр. «Ана тілін білмей келген балаларға жылы қабақ танытып, ортаға сіңіп кету процесі орысша айтқанда, «со скрипом, еле-еле».

О – обвинение. О – осуждение. Осы екі «о» қоғамда басым. Неге білмейді, неге сөйлемейді деп атылу жан-жақтан.

Көкірегінен итере берсе, кім болса да кетеді. «Да», қате бізден, үйретпей, орысша сөйлеп жүре бергенбіз. Сол қатені түзейін деп әрекет етіп жүргенде, ұрса бергеннен не пайда? Мектептерге, жалпы, барлығымызға осыны түсіну керек сияқты. Біз бармыз.

Бала-шағасы орысша сөйлеп, ана тілін білмейтін, бірақ білгісі келетін ата-аналар, біз аз емеспіз. Ұрсып, зекіп, орыс

мектепке ауыстыруды ойлаңыздар дей бергенше, өздеріңізге қосылуға көмек беріңіздер. Орыс мектепке ауысып кеткен әр қазақ бала болашақта менталитеті өзге ұлтқа тән адам болады. Трагедияны қолдан жасамайық» деп жазбасын қайырыпты.

Әлеуметтік желінің бір жақсысы, ойды ой қозғайды дейтіндей, бір мәселенің шешімін табуға тырысатынымыз бар. Сол оймен алдағы жазда ба-

ланы ауылға беріңіз деп едім: «Ауылда қарайтын адам жоқ, сенесіз бе? Бауырларым қалада көбі, олардың бала-шағасы өсіп кеткен. Мамам тірі болса, ойланбай жіберер едім. Өз туыстары түгел орыс тілді ғой» дей келіп, «Біз сияқтылар аз емес. Семейный достарымыз бар, орыс әйел алған көбісі, мысалы, бес пармыз, мен ғана қазақпын келіншектерден, бұл – бөлек тема, өз алдына драма десе де болады, бала-шағасын үйрет-

кісі келеді, орта жоқ, ауылда ата-әжесі тоже орысша».

Иә, бұл мәселенің шет-жағасын біліп жүргенбіз. Тілі орысша шыққан балалармен алғашқы кезде тікелей жұмыс істеп қосымша сабақ беріп, психологтарды қосып болса да жұмыс әдісін жолға қою керектігін де айтқан едік. Баланы ана тілінен бездіріп алуға болмайды. Дұрыс, қажет болса, әдістеме жасап, оқу орындарында орыс тілді балалармен жұмыс істеу, оқыту,

№124 (4402) 20/10/2022 Бейсенбі

Аманғали
ҚАЛЖАНОВ

Өлең өлкесіне алғашқы қадамдары өзі туып-өскен Қостанай облысындағы Отыншоқ ауылындағы жетіжылдық мектебінде оқып жүргенінде басталды. Кейіннен Гурьевтегі (Атырау) педагогикалық училище студенті, Мұнайлы жетіжылдық мектебінің мұғалімі кезінде де өлеңге таласы бар екенін танытты. Алматыдағы Қазақ мемлекеттік университетінде оқығанда балаларға арнап жазған өлеңдері «Қазақстан пионері» газеті мен «Пионер» журналында жарияланды. Университетті бітіретін жылы бір топ өлеңі «Жас жүрек» атты жас ақындардың ұжымдық жинағына енді. Артынша сол өлеңдерінің бәрі орыс тіліне аударылып, 1958 жылы Мәскеуде өткен қазақ мәдениеті мен өнерінің онкүндігіне орай шығарылған сериялы кітаптардың бірі «Бүгінгі күн» («Сегодняшний день») атты жинаққа кірді. Бұдан соң өлеңдері бірінен соң бірі шыққан «Балаларға базарлық», «Жыл он екі ай», «Жеңіс нұры» атты ұжымдық жинақтарға енгізілді.

Университет студенті күнінде биыл туғанына 125 жыл толған заңғар жазушы Мұхтар Әуезовтің алдынан дәріс тыңдады. Дипломдық жұмысын да «Мұхтар Әуезовтің «Абай» романындағы көркемдік ерекшелік» тақырыбында қорғады. «Диплом жұмысына дайындалу үшін Мұқсатның өзімен сөйлесіп, ақыл-кеңес сұрауыма тура келді. Қаншалықты жүрексінем де ретін тауып, ұлы адамның өзінен руқсат сұрап, үйіне бардым. Өзінің ұлылығына қарамай, ол социалықты қарапайым, кішіпейлі екен...» деп еске алған еді кейіннен Нұрғожа Нарынбайұлы классиктен ақыл-кеңес алған сәуелі сәтін.

Сол студент күнінде шығармашылығына Сәбит Мұқанов, Ғабит Мүсірепов сынды классиктер де дем берді. Университетте бірге оқыған қаламгердің жан досы, көрнекті ақын, Қазақстанның халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Тұманбай Молдағалиевтің жазуынша, Нұрғожа Ораз оқуды бітірген соң Алматыда қалуына мүмкіндігі бола тұрып, тың далаға, туған жеріне жолдама алды да, аттанып кетті. Арада үш-төрт жыл өткенде Алматыға бір келгенінде Тұманбай досына өлең толған қалың дәптерін көрсетті. Бұл сол уақытта шығармашылығы толыса түскен Нұрғожаға айналды.

Университетте оқығанда ақындығынан бөлек тағы бір қыры ашылды. Серке Қожамқұлов, Асқар Тоқпанов сынды сахна сандақтары жетекшілік еткен драма үйірмесіне қатыса жүріп, Ыбырай мен Шоқанның, ұлы Абайдың бейнелерін сомдады. Сол жылдары түсірілген «Қазақфильмнің» «Шабандоз қыз», «Бұл Шұғылада болған еді», «Мосфильмнің» «Алғашқы эшелон» көркем фильмдерінің көпшілік көріністеріне қатысты. «Содан қалған дағды болуы керек, кейіннен Абайдың ариясын шырқағанда анау-мынау әншінің өзі жолда қалатын» дейді көзкөргендер.

«Жігітке жеті өнер де аз» деп жатамыз. Бұдан Нұрғожа Нарынбайұлының сөз өнерімен қатар әсем саз әлеміне де жақын болғанын аңдаймыз. «Шын мәнісінде өнердің алуан түрі адамға балалық бал дәуренінде туған жерінің, өскен ортасының әсерінен дариды. Жігіт шағында сол өнер одан әрі дамиды. Оқумен білім жинауға болар. Ал өнер адамға туа бітеді де сол туған жерінің табиғатымен бойына бекиді...» деп өзі жазғандай, Арқаның бай әншілік дәстүріне бала кезінен бойлады. Жан-жүрегіңе сіңіре

КЕҢ ДҮНИЕГЕ ЕНГЕН ҚАЛАМГЕР

Ақмола-Астананың абызындай болған қаламы жүйрік жазушы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Нұрғожа Ораздың туғанына 90 жыл толып отыр. Шығармашылық ғұмырында елуден астам кітап жазып, артына мол мұра қалдырған ол поэзия, проза және публицистика жанларында жемісті еңбек етті. 1963 жылдан бастап, жарты ғасырдан астам уақыт Ақмолада, бүгінгі астанамызда тұрып, алпысыншы жылдары осында құрылған Қазақстан Жазушылар одағының Тың өлкелік, кейіннен бес облысты қамтитын облысаралық бөлімшесін отыз жылға жуық басқарды. Осы жылдар ішінде талай тұлпарды құлын кезінен танып, әдебиет айдынында қалықтауына жол ашты. Мәнді, мағыналы ғұмыр кешіп, 84 жасқа қараған шағында өмірден өтті.

келе, Ақанның, Біржанның, олардан өзге де Сарыарқаның сары белін думанға бөлеген салсерілердің әндерін тамылжыта салатын.

Бір атап өтерлігі, Нұрғожа Нарынбайұлы әйгілі режиссер Шәкен Аймановпен жақын қарым-қатынаста болды. Кейіннен Шәкеннің інісі, белгілі әнші, актер, режиссер, педагог, профессор, ҚазКСР халық әртісі Каукен Кенжетаетың ағасының 80 жылдығына орай «Өнер» баспасында жатып қалған ол жайлы кітапты шығаруға қаламгерден ақыл-кеңес сұрауы да тегін емес.

Нұрғожа Ораздың алғашқы кітабы 1964 жылы «Тұңғыш кітап» атауымен жарық көрді. Одан кейін «Кім табады?», «Шұғыла», «Көңіл көктемі», «Тың түлегі», «Қырандар ұясы», «Тың ырғақтары», «От кешкен балалық», «Өрімталдар», «Сарыарқа сырлары», «Мәңгілік махаббат», «Дәуір додасы», «Талқандалған тарихат», «Мама батыр», «Қарақұй», «Ай-Марал», т.б. кітаптары шықты.

«Тың ырғақтары» атты таңдамалы өлеңдер мен поэмалар жинағын шығарғанда, кітаптың алғысөзін жазған ақын ағасы, Қазақстанның халық жазушысы Ғафу Қайырбеков: «Нұрғожа творчествосынан ең алдымен, көретінім – оның творчестволық бағытының адастырмайтын ақындығы, сандаған тақырыптың біртұтастығы, саралылығы. Олардан бұл ақынның нені жырлап келгендігі, айналасы, ортасы, географиялық мекені, олардағы адамдар көз алдына келеді...» деген баға берді.

Нұрғожа Нарынбайұлының кезінде «Қазақ әдебиеті» газетінде жарияланған «Жеңіс жалауы» балладасы Рейхстагқа алғашқы болып ту тіккен, Халық Қаһарманы атанған Рақымжан Қошқарбаевтың ерлігіне арналды. Батыр соны оқып: «Көріп тұрғандай жазыпсың ғой. Тіпті, әскерге кетердегі қыз да жүр ішінде. Көркем жазылған екен» деп ризашылығын жеткізген.

Нұрғожа Ораз поэзиямен қатар прозаны да алып жүрді. Алпысыншы жылдары жазылған «Достар хаты» атты Повесіне белгілі жазушы Сәбит Досанов сонау 1969 жылы жылы пікір білдірген.

«Айыпкер» повесі жайлы әдебиет сыншысы Бақыт Сары-

балаев: «Айыпкер» повесі бізді де, оқырманды да елең еткізгендей. Тағы бір қуаныштысы – ол туған әдебиетімізде кенже, олқы сала – детективті, шытырман оқиғалар, қилы-қилы қызықты оқиғалар хикаясы саласындағы тартымды дүние» деп жазған.

«Нұрғожа Оразовтың «Өтелген өкініш» атты әңгімесінде психологияны басым, кейіпкерлері толғаныстан босамайды. Жас автор портретті оймен де, әрекетпен де байланыстыра сипаттауға төселіп қалған». Бұл – жазушы Жәрдем Тілековтің пікірі.

Тәуелсіздік жылдары дүниеге келіп, қазақ жерін отарлау саясатының ащы шындығын әшкерелеген «Қарақұй» романы жайлы профессор Тұрсынбек Көкішев: «Романдағы негізгі оқиға – туған жер үшін күрес. Сондықтан кіндік қаны тамған жер, ұрпақ өсіріп, өмірдің алға басуына арқау болған жер, тіршілігінің тынысы саналған жер үшін тайталас қазақ қана

емес, өзге халық оқырмандарын да бейжай қалдырмаса керек» деген тұжырыммен айта келе, шығарма жайлы ойын: «Автор тілі жатық, бейнелі сөздерге бай. Адамдардың портретін бергенде де, мінез-құлқын даралағанда да, тіл ерекшелігінің ара жігін анықтауда да шеберлік танытады... Романның композициялық құрылысы шымыр, оқырманын бір сәтке де босатпай жинақы ұстайды. Көркем әдебиеттің ең басты міндеті оқырманын сендіріп, өмір шындығына құдіктің көлеңкесін түсірмеу ғой. Бұл тұрғыдан келгенде, Н.Ораз бұрын да талай повестердің авторы болып, жұртшылықтың ризалығына кенеліп келе жатқанын осы жолы мықтап танытты» деп түйіндейді.

Жалпы, егемен ел атанғанымыздан кейін өз-өзімізді тануға, бұған дейін жабық күйінде жатқан тарихымыздың ақтаңдақ беттерін ашуға жол ашылды. Бұл іске Нұрғожа Ораз да құлшына кірісті. XX ғасырдың басында Алаштың үніндей болған «Сарыарқа» журналын жаңғыртып, кейіннен «Жаңа Сарыарқа» атауын алған бұл басылым арқылы халқымыздың арғы-бергі тарихына қатысты өзекті мәселелерді қозғады.

«Мен осы кезде «Сарыарқа» журналының көптеген сандарын оқып үлгердім. Өте қызық басылым. Сарыарқа аймағындағы әдебиетшілеріміздің басын қосып, осы өлкедегі бұрын қалтарыста қалып келген көптеген

тарихи жайттарды, оқиғаларды, өткен заманның қайраткерлерін, олардың халықтың зердесінде қалған мұраларын тірілтуде өте тиімді қызмет істеп жатыр екен... Әдеби күштеріміз бір ғана Алматыда топталып тұруы шарт емес. Біздің жаңа астанамыз да әдебиеттің, мәдениеттің ұйытқысы болуы керек... Астана қаласы бүкіл қазақтың рухани астанасы болды десек, ол қазақтар үшін ең қасиетті ұғымға айналуға тиісті. Олай болса, осы өлкеде болып өткен, осы өлкеде болмақшы барлық оқиғалар мен құбылыстарды өзек қылатын басылым – күллі ұлтқа қызмет ететін басылым болып есептеледі» деп жазды «Сарыарқа» журналы жайында мемлекет және қоғам қайраткері, Қазақстанның халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлықтың иегері, Еңбек Ері Әбіш Кекілбайұлы.

Нұрғожа Ораздың «Сарыарқа» журналында 1991-2000 жылдары жарияланған зерттеу мақалалары мен ой-толғамдары «Талқандалған тарихат» атты кітапқа айналды. Қаламгер тарихта бұрмаланған бірқатар деректерді қалпына келтіріп, жете зерттелмеген мәселелерге жіті үңілді. Бұл еңбек жөнінде кезінде академик Кеңес Нұрпейіс: «Автор қалам тартып, өзіңше соны пікірлер айтуға ұмтылыс жасаған тақырыптар ауқымы өте кең және Қазақстан тарихының көне замандардан бүгінгі күндерге дейінгі сан алуан мәселелерін қамтиды» деген пікір білдірген.

Қаламгердің өмірбаянына үңілсек, университетті бітіргеннен кейін Қостанай облысы Пресногорьков ауданындағы Жаңажол орта мектебінде қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі болды. Мектепте вокал, драма үйірмелерін ұйымдастырып, жоғары сынып оқушыларын үйіріп әкетті. Оқушылар аудандық, облыстық байқауларға қатысып, бірнеше мәрте жүлде алды. Сондағы Мейрам Ажмаханов дейтін шәкірті кейін консерваторияны аяқтап, опера театрының әншісі болды.

Мектепте жүргенде Қостанай облыстық «Коммунизм жолы» газетіне қызметке шақырылған Нұрғожа Ораз одан соң Целиноград қаласындағы «Тың өлкесі» басылымына ауысты.

Бір мысал келтіре кетейік: «Мен Нұрғожа ағамызды өткен ғасырдың 1971 жылынан бері білетін едім. Целиноград облыстық радиосына қызметке келген кезім. Нұрғожа Ораз ол кезде Жазушылар одағының облыстық бөлімшесін басқарды. Жаңа жазып жүрген талапкерміз, сол кісінің ақылымен, жөн сілтеуімен алғашқы әңгімелеріміз жарық көрді. Артынша оның қолдауымен Жазушылар одағының мүшелігіне өттік» дейді бүгінгі белгілі жазушы, публицист, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Алдан Смайыл.

Нұрғожа Ораз кезінде «Тың өлкесі» газеті арқылы қазіргі арқалы ақын, халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының

иегері Серік Тұрғынбекұлына сәт сапар тілеп, сол кездегі жас ақынның томағасын сыпырды. Бертінде белгілі ақын Айбатыр Сейтақты Қостанайдан Астанаға алдырып, «Сарыарқа» журналына қызметке алды.

Нұрғожа Нарынбайұлы Ақмолада төл өнеріміз – айтысты жаңғыртқан адамдардың бірі. 1981 жылы, ұзақ жылғы үзілістен соң оның мұрындық болуымен осында ақындар айтысы өтті. Бұл халқымыздың өшкені жанып, өлгені қайта тірілгендей оқиға еді. Осылайша 1982, 1985, 1989, 1990 жылдары да айтыс ұйымдастырды. Ал 1991 жылы Бөгенбай батырдың 300 жылдығына арналған облыстық және республикалық айтыстардың ұйымдастырушысы-қазылар алқасының төрағасы болды. 1994 жылы Ақмолада Сәкен Сейфуллиннің 100 жылдығына арналған айтыстың өтуіне де зор еңбек сіңірді.

1997 жылы елорда Алатаудан Арқаға көшіп келерде кеңес кезінде қойылып, маңызы жойылған көше атауларын ретке келтіру қолға алынды. Нұрғожа Ораз сол кезде қаланың ономастика комиссиясының мүшесі еді. Комиссия бірден 33 көшенің атауын өзгертті. Ал Революция көшесін Сәкен Сейфуллиннің атына өзгерту, вокзал маңында Біржан салға көше беру – тікелей Нұрғожа Нарынбайұлының ұсынысы.

Арқа төсіне астана орнағанын алғаш естігенде Керекдудің «Мойылды» шипажайында демалып жатса да, қой сойып, барша жұртты жинауы ұлтын жан-тәнімен сүйетін, еліне, жеріне шын тілектес азаматтың ісі деп білеміз. Ал Астананың кілтін қасындағы ақсақалдармен бірге Елбасыға тапсыруы Тәуелсіз Қазақстан тарихына алтын әріптермен жазылды.

Қаламгердің өмірден озғанына алты жылдан асып барды. Биылғы мерейтойлық жылында кешегі Целиноград-Ақмоланың, бүгінгі Астананың рухани тұрғыдан өсіп-өркендеуіне өлшеусіз үлес қосқан азаматтың есімін елдің есінде мәңгіге қалдыру мәселесі күн тәртібінде тұр. Бірнеше жыл бұрын Ұлттық академиялық кітапханада бұрышы ашылды. Бұдан басқа да істер қолға алынса да, әзірге іске аспай тұр.

– Тұрған үйіне ескерткіш-тақта орнату туралы қалалық мәслихатқа, көшеге атын беру жайында Астана әкімдігіне хаттар жіберілді. Бұл мәселелер тиісті комиссиялардың отырыстарында қаралуы керек екен. Әзірге бізге сүйінші жаңалық жеткен жоқ, – дейді қаламгердің 58 жыл отасқан жары Айман Қожахметқызы.

Көңілге демеу болатыны, биылғы мерейтойына орай «Гибратты ғұмыр» атты естеліктер жинағы мен «Весна души моей» атты орыс тіліне аударылған өлеңдері жинақталған қос кітап жарық көрді. 20 қазан – қаламгердің туған күні Ұлттық академиялық кітапханада бұл кітаптардың тұсаукесерін өткізу жоспарланған.

Нұрғожа Ораздың соңында қалған көп жазбаларынан: «Өз ішіме өзім үңілсем, бір кең дүниеге енгендей әсерде боламын. Оның шырқау биік аспаны бар, мұхит тереңдігіндей түбі толған ғажайып маржандар төрізді баға жетпес байлығы бар. Әрине, ең қиыны – шырқау биікке көтерілгенде табысқа бас айналмаса екен. Ал тереңдегі асылдарды рет-ретімен ала білу, сол алғаныңды халық қызығарлық көркемдікпен көмкеріп бере білу сияқты жауапкершілігі мол міндет тұрады. Творчество адамына ең қиыны да сол» деген жолдарды ұшыраттық. Нұрғожа Нарынбайұлы – шығармашылықтағы жауапкершілікті терең сезінген, ой түбінде жатқан маржан сөздерді халқына сүзіп берген қаламгер.

ДҮЙСЕНБІ

24 ҚАЗАН

QAZAQSTAN	
6:00	Әнуран
6:05	«Жәдігер»
6:25	«Күй-керуен»
7:00	«Жаужүрек мың бала». Көркем фильм. («Қазақфильм», 2012 ж.)
9:30	«Жүректегі күз». Телехикая.
10:00	«Әзіл әлемі»
13:15	«Дина. Күй құдірет». Телехикая.
15:15	«МУЗАРТ»
18:00	«ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00	«Әнім сен едің ...»
21:00	«МАҒЖАН. МЕН ЖАСТАРҒА СЕНЕМІНІ». Телехикая.
22:45	«БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:35	«Кездейсоқ әке». Көркем фильм
0:55	«Көңіл толқыны»
1:35	«Ауылдастар».
2:05	«Барыстың ізі». Деректі фильм
2:25	«Күй-керуен»
2:55	«Жәдігер»

05:00	“ҚЫЗЫҚ TIMES”
06:00	“БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ”
07:00	“ОЯНИ”
10:00	ТУСАУКЕСЕРІ “БАҚЫТТЫҢ КІЛТІ”
10:35	МУЛЬТСЕРИАЛ. “НИЛЬС”
11:00	ТУСАУКЕСЕРІ “КЕЛІНЖАН 4”
12:00	ТУСАУКЕСЕРІ “МЕЛЕК”
14:00	ТУСАУКЕСЕРІ ТІКЕЛЕЙ ЭФИРДЕ “АЙНАLINE”
15:00	МЕҒАХИТ. “ЗАГНАННЫЙ”
17:00	“БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ”
18:00	КОНЦЕРТ. “МЕРЕЙЛІ ОТБАСЫ”
19:00	ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФИЛЬМ. “ДЕНЬ, КОГДА ВСЕ НАЧИНАЛОСЬ”
20:00	ТУСАУКЕСЕРІ “КЕЛІНЖАН 4”
21:00	ТУСАУКЕСЕРІ “МЕЛЕК”
23:00	ТЕЛЕСЕРИАЛ. “НА САМОЙ ГРАНИ”

ASTANA TV	
06.00	«Фазилет ханым» телехикаясы
07.00	«Маша и медведь» Мультфильм
09.20	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
10.25	«Почти Мачо» Худ фильм
12.50	«Жұлдызбысың» бағдарламасы
14.35	«Аңсау» Республика күніне арналған деректі фильм
15:00	«Өмір өзен» Ұлықпан Жолдасовтың шығармашылық кеші
17.40	«Томирис» Худ фильм
21.00	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55	ТУСАУКЕСЕРІ «ҰЛЫ ДАЛА ТАҢЫ» Худ фильм
01.00	«Жұлдызбысың» бағдарламасы
02.30	«Керу керек!» бағдарламасы
03.15	«Мариям» телехикаясы

06:00	«ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:50	«ТАМАДА BATTLE» бағдарламасы
9:00	«СВОДНЫЕ СУДЬБЫ»
13:00	Алексей Нилов, Мария Кивва, Антон Воловник в комедии «МОЯ МАМА - НЕВЕСТА»
14:30	«QOSLIKE» бағдарламасы
18:30	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00	«KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00	«ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35	Премьера. Многосерийный фильм «МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ»
0:40	Большая премьера. «ТРИГГЕР»
1:50	Ночной кинотеатр. «ОХОТА НА ИЗЮБРЯ»
2:40	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:05	«KÖREMIZ» бағдарламасы

KTK	
07.05	“ӨЗ ЕЛІМ”, МузАРТ тобы
08.30	“ТАЙЛАҚТЫҢ ТАҚИЯСЫ”
10.40	“КЕЛИНКА САБИНА-3”, көркем фильм
12.30	“ЗАМҚНУТЫЙ КРУГ”, мелодрама
16.30	“ЭЭКИРА”. (доқ.драма)
17.30	“ЖҮРЕГІМНІҢ ИЕСІ”, өзбек телехикаясы.
18.55	“ҚОРЫҚШЫ: ҚАРЫМТА СОҚҚЫ”, отандық телехикая.
19.30	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00	“АСТАРЛЫ АҚИҚАТ”, ток-шоу
21.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40	“БЕЗ ТЕБЯ”, детективная мелодрама.
00.00	“ШЕФ-5”, остросюжетный детектив
01.50	“КЕЛИНКА САБИНА-3”, (повтор)
03.20-04.30	“ӘНДЕР МЕН ЖЫЛДАР”

06:00	Әзіл студия
07:00	«Таңсары». Прямой эфир
09:00	«31 әзіл»
10:00	Мультсериал «Маша и медведь»
10:50	КИНО. Дэйв Батиста в комедийном боевике «Мой шпион» (повтор)
13:00	КИНО. Сильвестр Сталлоне в боевике «Крид: Наследие Рокки» (повтор)
16:00	КИНО. «Скайлайн» (повтор)
18:00	Анимационный фильм «Рататуй»
20:20	«Капитан Марвел»
23:00	КИНО. Сэм Рокуэлл в триллере «Полтергейст»
01:00	What's up
02:00	«31 әзіл»
02:30	Сериял «Паутина»
03:20	Әзіл студия
03:50	1001 Әзіл
04:00	BALA BATTLE
04:30	What's up?
05:00	Ризамын

06:00	T/п «Қуырдақ»
06:10	T/х «Паленшеевтер»
07:10	T/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00	X/с «Женский доктор»
10:10	X/с «Смерть в объективе»
12:30	T/х «Паленшеевтер»
14:00	T/х «Жалдамалы әйелдер»
15:00	T/х «Әке мен әке»
16:10	X/с «Дылды»
17:20	X/с «Женский доктор»
18:30	Берекелі мереке
19:30	X/с «Смерть в объективе»
22:00	T/х «Ауыл дәрігері» Тұсаукесер!
23:00	T/х «Паленшеевтер»
01:00	T/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00	Jaidartmap
04:00	T/х «Япырай»
05:00	T/п «Қуырдақ»

HTK	
07.00	«Разминка» (каз/рус)
07.15	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
07.45	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
09.00	«ПЛЮШЕВЫЙ БУМ» (анимационный фильм)
10.30	«РЕАЛЬНАЯ БЕЛКА 2» (анимационный фильм)
12.30	«БОЛЬШАЯ ИГРА» (приключенческий боевик)
15.00	«БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00	«АНЧАРТЕД: НА КАРТАХ НЕ ЗНАЧИТСЯ» (приключенческий боевик)
22.10	«ВОЙНА МИРОВ 2» (фантастический триллер, Бред Питт, Мирей Инос)
00.40	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.30	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
02.20	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00 – 06.00	Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

07.00	«Разминка» (каз/рус)
07.15	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
07.45	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
09.00	«ПЛЮШЕВЫЙ БУМ» (анимационный фильм)
10.30	«РЕАЛЬНАЯ БЕЛКА 2» (анимационный фильм)
12.30	«БОЛЬШАЯ ИГРА» (приключенческий боевик)
15.00	«БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00	«АНЧАРТЕД: НА КАРТАХ НЕ ЗНАЧИТСЯ» (приключенческий боевик)
22.10	«ВОЙНА МИРОВ 2» (фантастический триллер, Бред Питт, Мирей Инос)
00.40	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.30	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
02.20	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00 – 06.00	Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

QAZAQSTAN	
6:00	Әнуран
6:05	«Жәдігер»
6:25	«Көңіл толқыны». Шәмші Қалдаяқовтың әндерінен концерт
7:00	«Әні мен әніш»
12:50	«БАЛДӘУРЕН». Балаларға арналған әндер байқауы
13:35	«БАС ДЕКЛАРАЦИЯ». Деректі фильм
14:10	«Мағжан. Мен жастарға сенемін». Телехикая.
16:00	«Димаш. Ұмытылмас күні»
19:00	«Аппа». Димаш Құдайбергелінің концерті
21:00	«МАҒЖАН. МЕН ЖАСТАРҒА СЕНЕМІНІ». Телехикая.
22:45	Концерт
0:50	ФУТБОЛ. УЕФА Чемпиондар Лигасы. Топтық кезең. «БОРУССИЯ Д» (Германия) – «МАНЧЕСТЕР СИТИ» (Англия). Тікелей трансляция
3:00	«Жәдігер»

05:00	“ҚЫЗЫҚ TIMES”
06:00	ТЕЛЕВИКТОРИНА. “БЕГОМ ЗА ДЕНЬГАМИ”
07:00	ТУСАУКЕСЕРІ ТІКЕЛЕЙ ЭФИРДЕ “ОЯНИ”
10:00	ТУСАУКЕСЕРІ “УЭДЕ”
10:35	МУЛЬТСЕРИАЛ. “НИЛЬС”
11:00	ТУСАУКЕСЕРІ “КЕЛІНЖАН 4”
12:00	ТУСАУКЕСЕРІ “МЕЛЕК”
14:00	ТУСАУКЕСЕРІ ТІКЕЛЕЙ ЭФИРДЕ “АЙНАLINE”
15:00	СВОРНИК. “COVER SHOW”
16:00	“РЕСПУБЛИКА КҮНІНЕ ОРАЙ ТЕЛЕМАРАФОН” ТІКЕЛЕЙ ЭФИР!
19:30	ДЕРЕКТІ ФИЛЬМ. “ДЕКЛАРАЦИЯ”
20:00	ТУСАУКЕСЕРІ “КЕЛІНЖАН 4”
21:00	ТУСАУКЕСЕРІ “МЕЛЕК”
23:00	ТЕЛЕСЕРИАЛ. “НУЖЕН МУЖЧИНА”

ASTANA TV	
06.00	«Фазилет ханым» телехикаясы
07.00	«Маша и медведь» Мультфильм
09.20	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
10.25	«Томирис» Худ фильм
14.35	«Шымкент шоу»
18.00	«ҰЛЫ ДАЛА ТАҢЫ» Худ фильм
21.00	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55	«Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50	«Шырмалған шындық» корей телехикаясы
01.40	«Семьянин» Худ фильм
03.15	«Мариям» телехикаясы

06:00	“ТОЙ БАЗАР” бағдарламасы
7:50	«ТАМАДА BATTLE» бағдарламасы
9:00	Многосерийный фильм «ПЛЕМЯШКА»
13:00	Комедия «БАТЯ»
14:30	«QOSLIKE» бағдарламасы
18:30	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00	«KÖREMIZ» бағдарламасы
20:35	Премьера. Многосерийный фильм «МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ»
0:40	Большая премьера. «ТРИГГЕР»
1:50	Ночной кинотеатр. «ОХОТА НА ИЗЮБРЯ»
2:40	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:05	«KÖREMIZ» бағдарламасы

KTK	
07.05	“РУХЫ БИІК ҚАЗАҒЫМ”, Естай Аликеевтің патриоттық ән кеші
09.30	“ТОЙХАНА”, көркем фильм
11.10	“ШАБДАЛЫ”, көркем фильм
13.20	“БЕЗ ТЕБЯ”, детективная мелодрама
15.30	“РАХМЕТ, САҒАН ТУҒАН ЕЛ”, МузАРТ тобының ән шашуы
17.30	“ЖҮРЕГІМНІҢ ИЕСІ”, өзбек телехикаясы.
18.55	“ҚОРЫҚШЫ: ҚАРЫМТА СОҚҚЫ”, отандық телехикая.
19.30	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00	“МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ”.
21.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40	“БЕЗ ТЕБЯ”, детективная мелодрама.
00.00	“ШЕФ-5”, остросюжетный детектив
02.30	“ШАБДАЛЫ”, көркем фильм (қайталау)
03.30-04.30	“ӘНДЕР МЕН ЖЫЛДАР”

06:00	Әзіл студия
07:00	Утренняя программа «Таңсары». Прямой эфир
09:00	«31 әзіл»
10:00	Мультсериал «Маша и медведь»
10:35	Анимационный фильм «Онигамиден: Легенда о тысячелетнем Драконе»
12:45	Анимационный фильм «Рататуй» (повтор)
15:15	КИНО. Мөлдір Әуелбекова в комедии «Коктейль для звезды»
17:20	КИНО. Бри Ларсон в фантастическом боевике «Капитан Марвел» (повтор)
20:00	Специальный репортаж (рус/каз)
20:20	КИНО. Пол Радд в фантастическом боевике «Человек-муравей»
22:50	КИНО. Сэм Рокуэлл в триллере «Астрал: глава 2»
01:00	«31 әзіл»
02:00	What's up
02:30	Сериял «Паутина»
03:20	Әзіл студия
03:50	1001 Әзіл
04:00	BALA BATTLE
04:30	What's up?
05:00	Ризамын

06:00	T/п «Қуырдақ»
06:10	T/х «Паленшеевтер»
07:10	T/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00	X/с «Женский доктор»
10:10	X/с «Смерть в объективе»
12:30	T/х «Паленшеевтер»
14:00	T/х «Жалдамалы әйелдер»
15:00	T/х «Ауыл дәрігері»
16:10	X/с «Дылды»
17:20	X/с «Женский доктор»
18:30	Қ/ф «Елмен қауышқан егемендік»
18:55	Берекелі мереке
19:30	X/с «Смерть в объективе»
22:00	T/х «Ауыл дәрігері» Тұсаукесер!
23:00	T/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00	X/с «Дылды»
01:00	T/х «Арам ақша. Адал махаббат»
03:00	Jaidartmap
04:00	T/х «Япырай»
05:00	T/п «Қуырдақ»

HTK	
07.00	«Разминка» (каз/рус)
07.15	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
09.10	Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40	«КОТ В САПОГАХ» (анимационный фильм)
11.40	«АНЧАРТЕД: НА КАРТАХ НЕ ЗНАЧИТСЯ» (приключенческий боевик)
15.00	«БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00	«ДЖУМАНДЖИ: ЗОВ ДЖУНГЛЕЙ»
22.10	«8 ПОДРУГ ОУШЕНА»
00.40	Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.30	Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
02.20	«Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00 – 06.00	Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

СӘРСЕНБІ

26 ҚАЗАН

QAZAQSTAN	
6:00	Әнуран
6:05	«Жәдігер»
6:25	«Бас декларация». Деректі фильм
7:00	«TANSHOLPAN».
10:00	AQPARAT
10:10	«Жүректегі күз». Телехикая.
12:00	«ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00	AQPARAT
13:10	«Күйеу бала 2». Телехикая.
14:10	«Мағжан. Мен жастарға сенемін». Телехикая.
15:00	AQPARAT
15:15	«Мағжан. Мен жастарға сенемін». Телехикая.
16:35	«Барыстың ізі». Деректі фильм
17:00	AQPARAT
17:15	«АУЫЛДАСТАР»
18:00	«ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00	AQPARAT
20:30	«БЕРЕКЕТ КІЛТІ - БЕЙНЕТ»
20:35	«ASHYQ ALAŃ».
21:30	«КҮЙЕУ БАЛА 2». Телехикая.
22:30	«БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:20	«1001 ТҮН». Қоғамдық бағдарлама. Тікелей эфир
0:35	«Көңіл толқыны»
0:50	ФУТБОЛ. УЕФА Чемпиондар Лигасы. Тікелей трансляция
3:00	AQPARAT

06:00	Әзіл студия
07:00	Утренняя программа «Таңсары». Прямой эфир
09:00	Индийский сериал «Анупама»
10:00	Мультсериал «Царевны»
11:30	Мультсериал «Маша и медведь»
13:30	T/сериал «Потомки солнца»
13:00	КИНО. Мөлдір Әуелбекова в комедии «Коктейль для звезды» (повтор)
15:00	КИНО. «Макс»
17:30	КИНО. Пол Радд в фантастическом боевике «Человек-муравей» (повтор)
20:00	Информбюро (рус/каз)
21:00	КИНО. Дензел Вашингтон в триллере «Экипаж»
00:00	«Зейнеп» түрік телехикаясы
01:00	Индийский сериал «Анупама» (повтор)
01:40	«31 әзіл»
02:00	What's up
02:30	Сериял «Паутина»
03:20	Әзіл студия
03:50	1001 Әзіл
04:00	BALA BATTLE
04:30	What's up?
05:00	Ризамын

ASTANA TV	
06.00	«Фазилет ханым» телехикаясы
07.00	«Маша и медведь» Мультфильм
09.20	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
10.25	«ЕНЕ» үнді телехикаясы
11.30	«Шырмалған шындық» корей телехикаясы
13.30	«Айтарым бар» Ток шоу
14.40	«Окно жизни»
17.40	«Кішкентай келін»
18.40	«Ана» телехикаясы ТУСАУКЕСЕРІ
20.00	«Astanatimes»
21.00	«ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55	«Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50	«Шырмалған шындық» корей телехикаясы
01.40	«Окно жизни» телесериал
03.15	«Мариям» телехикаясы

6:00	«ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00	«П@УТИНА» бағдарламасы
8:00	«ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00	«ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00	«ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:55	«НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00	«А У НАС ВО ДВОРЕ».
13:10	Многосерийный фильм «ДОМ С ЛИЛИЯМИ»
14:10	«НОВОСТИ»
14:20	«ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30	«QOSLIKE» бағдарламасы
18:30	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00	«KÖREMIZ» бағдарламасы
20:00	«ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35	Премьера. Многосерийный фильм «МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ»
0:40	Большая премьера. «ТРИГГЕР»
1:50	Ночной кинотеатр. «ОХОТА НА ИЗЮБРЯ»
2:40	«ЖАҢАЛЫҚТАР»
2:45	«KÖREMIZ» бағдарламасы
3:30	«БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

KTK	
07.05	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30	“ЖАТ ТУЫСТАР”, телехикая
09.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
09.40	“ШЕФ-5”, остросюжетный детектив (повтор)
11.50	“БЕЗ ТЕБЯ”, детективная мелодрама (повтор)
14.00	“СТАРШИЙ СЛЕДОВАТЕЛЬ”, криминальная мелодрама
16.30	“ЗЭКИРА”. (

10 | ТЕЛЕБАҒДАРЛАМА

№124 (4402) 20/10/2022 Бейсенбі

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:55 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «А У НАС ВО ДВОРЕ».
13:10 «ДОМ С ЛИЛИЯМИ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMİZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «МЕСТО ПОД СОЛНЦЕМ»
0:40 Большая премьера. «ТРИГГЕР»
1:50 «ОХОТА НА ИЗЮБРЯ»
2:40 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
2:45 «KÖREMİZ» бағдарламасы
3:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

07.05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30 «ЖАТ ТҰЫСТАР», телехикая
09.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
09.40 «ШЕФ-5»
11.50 «БЕЗ ТЕБЯ»
14.00 «СТАРШИЙ СЛЕДОВАТЕЛЬ»
16.30 «ЭКИРА». (доқ.драма)
17.30 «ЖҮРЕГІМНІҢ ИЕСІ»
18.55 «ҚОРЫҚШЫ: ҚАРЫМТА СОҚҚЫ»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу.
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 «БЕЗ ТЕБЯ»
00.00 «ШЕФ-5», остросюжетный детектив
01.50 «КОРОЛЕВА БАНДИТОВ»
03.25 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ»
04.10-04.40 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 Утренняя программа «Таңсарі».
09:00 Индийский сериал «Анупама»
10:00 Мультсериал «Маша и медведь»
10:30 Т/сериал «Потомки солнца»
12:00 КИНО. «Макс» (повтор)
14:30 «Клик: С пультом по жизни»
17:00 КИНО. Дензел Вашингтон в триллере «Экипаж» (повтор)
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «16 кварталов»
23:00 «Зейнеп» түрік телехикаясы
00:00 Индийский сериал «Анупама»
00:40 «31 әзіл»
02:00 What's up
02:20 Сериал «Паутина»
03:20 Әзіл студия
03:40 1001 Әзіл
04:00 BALA BATLE
04:30 What's up?
05:00 Ризамын
ПЯТНИЦА, 28 октября

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленшеевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 Х/с «Женский доктор»
10:10 Х/с «Смерть в объективе»
12:30 Т/х «Паленшеевтер»
14:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
15:00 Т/х «Ауыл дәрігері»
16:10 Х/с «Дылды»
17:20 Х/с «Женский доктор»
18:30 Aibat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 Х/с «Смерть в объективе»
22:00 Т/х «Ауыл дәрігері» Тұсаукесер!
23:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00 Х/с «Дылды»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
04:00 Jaidarman
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
09.10 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40 «ФИКСИКИ» (мультсериал)
09.55 «СМЕШАРИКИ» (мультсериал)
10.10 «СОМЕДУ WOMAN»
11.00 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
12.10 «НИНДЗЯ 2» (боевик, Скотт Эдкинс)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
20.00 «OZM2 гой» (каз.)

20.30 «НЕИЗВЕСТНЫЙ» (детективный триллер)
22.40 «ПРИЗРАКИ ВОЙНЫ» (фильм ужасов)
00.30 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
01.20 «OZM2 гой» (каз.)
01.45 Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
02.35 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00 – 06.00 Әзіл - күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

ЖҰМА

28 ҚАЗАН

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:25 AQPAPAT
7:00 «TANSHOLPAN».
10:00 AQPAPAT
10:10 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «ӨМІР КӨРКЕМ». Тікелей эфир
13:00 AQPAPAT
13:10 «Күйеу бала 2». Телехикая.
14:10 «Әйел әлемі»
14:45 «Көңіл толқыны»
15:00 AQPAPAT
15:15 «ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН»
15:45 «БАҚЫТСЫЗДАР БАҒЫ». Телехикая.
17:00 AQPAPAT
17:15 «АУЫЛДАСТАР»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQPAPAT
20:35 «ASHYQ ALAN»
21:30 «КҮЙЕУ БАЛА 2». Телехикая.
23:20 «Көңіл толқыны»
0:00 «PARASAT MAIDANY»
0:35 «Сана». Ток-шоу.

05:00 Мегахит. "Наследие лжи"
07:00 Тұсаукесер! Тікелей эфирде "Оян!"
10:00 Тұсаукесер! "Өнеге"
10:30 Мультсериал. "Нильс"
11:00 Тұсаукесер! "Келінжан 4"
12:00 Тұсаукесер! "Мелек"
14:00 "АйнаLine"
15:00 Телесериал. "Ребенок на миллион"
17:00 Телевикторина. "Бегом за деньгами"
18:00 Новости. Итоги дня
19:00 Қорытынды жаңалықтар. Біздің мақсат
20:00 Тұсаукесер! "Келінжан 4"
21:00 Тұсаукесер! "Мелек"
23:00 Мегахит. "Солдат Джейн"

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 «Маша и медведь» Мультфильм
09.20 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
10.25 «ЕНЕ» үнді телехикаясы
11.30 «Шырмалған шындық»
13.30 «Айтарым бар» Ток шоу
14.40 «Президент паркені» бағдарламасы
14.50 «Окно жизни» телесериал
17.40 «Кішкентай келін» телехикая
18.40 «Ана» телехикаясы
20.00 «Astanatimes»
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50 «Шырмалған шындық»
01.40 «Окно жизни» телесериал
03.15 «Мариям» телехикаясы

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:00 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!»
9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!»
10:00 «ЖИТЬ ЗДОРОВО»
10:55 «НА САМОМ ДЕЛЕ»
12:00 «А У НАС ВО ДВОРЕ».
13:10 «ДОМ С ЛИЛИЯМИ»
14:10 «НОВОСТИ»
14:20 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
14:30 «QOSLIKE» бағдарламасы
18:30 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»
19:00 «KÖREMİZ» бағдарламасы
20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20:35 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
22:00 «ЖЕНСКИЙ ДЕТЕКТИВ»
1:05 Премьера сезона. «ФАНТАСТИКА»
3:10 «ЖАҢАЛЫҚТАР»
3:15 «ҰШҚАЛАҚ» бағдарламасы
3:25 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР»

07.05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30 «ЖАТ ТҰЫСТАР», телехикая
09.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
09.40 «ШЕФ-5»
11.50 «БЕЗ ТЕБЯ»
14.00 «СТАРШИЙ СЛЕДОВАТЕЛЬ»
16.30 «ЭКИРА». (доқ.драма)
17.30 «ЖҮРЕГІМНІҢ ИЕСІ»
18.55 «ҚОРЫҚШЫ: ҚАРЫМТА СОҚҚЫ»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «ДАУ-ДАМАЙСЫЗ».

20.35 "КТКweb".
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.40 "ЧИСТАЯ ПСИХОЛОГИЯ"
01.40 "КОРОЛЕВА БАНДИТОВ",
остросюжетная мелодрама (повтор)
03.05 "ДАУ-ДАМАЙСЫЗ" (қайталау)
03.30 "КТКweb" (қайталау)
03.50-04.20 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР

06:00 Информбюро (повтор)
07:00 Утренняя программа «Таңсарі».
Прямой эфир
09:00 Индийский сериал «Анупама»
10:00 «Kүлп AL»
10:30 Мультсериал «Царевны»
11:00 Мультсериал «Маша и медведь»
11:50 Т/сериал «Потомки солнца»
13:20 «Клик: С пультом по жизни» (повтор)
15:50 «Мой парень из зоопарка»
18:00 «16 кварталов» (повтор)
20:00 Информбюро (рус/каз)
21:00 «Последствия»
23:20 «Зейнеп» түрік телехикаясы
00:20 Индийский сериал «Анупама» (повтор)
01:10 «31 әзіл»
02:20 Сериал «Паутина»
03:10 1001 Әзіл
03:30 Әзіл студия
04:30 What's up?
05:00 Ризамын

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:10 Т/х «Паленшеевтер»
07:10 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09:00 Х/с «Женский доктор»
10:10 Х/с «Смерть в объективе»
12:30 Т/х «Паленшеевтер»
14:00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
15:00 Т/х «Ауыл дәрігері»
16:10 Х/с «Дылды»
17:20 Х/с «Женский доктор»
18:30 Aibat
19:00 Вечерняя программа «Студия 7»
19:30 Х/с «Смерть в объективе»
22:00 Т/х «Ауыл дәрігері» Тұсаукесер!
23:20 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
00:00 Х/с «Дылды»
01:00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
04:00 Т/х «Япырай»
05:00 Т/п «Қуырдақ»
04:00 Т/х «Япырай»

07.00 «Разминка» (каз/рус)
07.15 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
09.10 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.40 «ФИКСИКИ» (мультсериал)
09.55 «СМЕШАРИКИ» (мультсериал)
10.10 «СОМЕДУ WOMAN»
10.50 «ОДНАЖДЫ В РОССИИ»
11.35 «НЕИЗВЕСТНЫЙ» (детективный триллер)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 «ҚЫЗЫҚ LİVE» (каз. новый сезон)
20.00 «РЕВЮ WEEKLY» (каз.)
20.30 «НЕОСПОРИМЫЙ 3» (боевик, Скотт Эдкинс)
22.20 «БЭТМЕН ПРОТИВ СУПЕРМЕНА: НА ЗАРЕ СПРАВЕДЛИВОСТИ»
01.10 «ТАВОО» (каз.Оригинал, новый сезон)
02.20 Телехикая «СҮЙКІТІМ» (каз.)
03.10 Телехикая «Қыз қиялы» (каз.)
04.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
05.00 – 06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

СЕНБІ

29 ҚАЗАН

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:30 «Күміс көмей»
7:15 AQPAPAT
7:50 «Зиннар». Деректі фильм
8:35 «Көңіл толқыны»
9:20 «Тіршілік»
9:55 «ЫРЫСТЫҢ ҚАЗЫҒЫ»
10:00 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «Ән мен әнші»
14:00 «Ойыншықтар хикаясы».
15:15 «Көңіл толқыны»
16:00 «ҚАНДАСТАР». Деректі фильм
16:45 «Нартәуекел»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 AQPAPAT
20:30 Ернар Айдардың концерті
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
23:30 «Әлі».
1:15 AQPAPAT

1:45 «Әлемді өзгерткен идеялар».
Деректі фильм.
2:30 «Зиннар». Деректі фильм
3:15 «Жадігер»

05:00 "ҚЫЗЫҚ TIMES"
06:00 КОНЦЕРТ. "ЕЛГЕ СӘЛЕМ"
08:00 МЕГАХИТ. "СОЛДАТ ДЖЕЙН"
10:00 "СПОРТ ӘЛЕМІ"
10:30 ДЕРЕКТІ ФИЛЬМ. "КӨМБЕ"
11:00 "САЗЕЖАЙ И ЖИВИ"
12:00 ТҰСАУКЕСЕРІ "DARYN"
13:00 "КОТ ПОД ПРИКРЫТИЕМ"
14:30 МУЛЬТСЕРИАЛ. "НИЛЬС"
15:00 ТЕЛЕХИКАЯ МАРАФОНЫ.
"КЕЛІНЖАН 4"
16:30 "АЛАШ АҚТАҢДАҚТАРЫ"
17:30 АЙТЫС. "АСЫЛ ДОМБЫРА"
19:00 "COVERSNOW"
21:00 АҚПАРАТ АРНАСЫ "7 КҮН"
САРАПАТАМАЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ
"НЕ ХАБАР"
22:40 КОНЦЕРТ."СЕНЕМІН МЕН". РОЗА
РЫМБАЕВА
МЕГАХИТ. "ХАОС"

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 «Маша и медведь» Мультфильм
09.20 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
«Казакское Ханство. Алмазный меч»
10.25 Худ фильм
14.00 «Сонар» телехикаясы
15.25 «Напарники» телехикаясы
17.00 «Жұрттың балалары» телехикаясы
17.30 «Бақыт құшағында» бағдарламасы
18.10 «Той жыры» бағдарламасы
18.40 «Жұлдызбысың» ТҰСАУКЕСЕР!
20.00 «SagarTimes» апталық-сараптаамалық бағдарламасы
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2»үнді телехикаясы
23.30 «Көру керек!» бағдарламасы
01.00 «Көрмуж в 30» Худ фильм

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:40 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:50 Премьера. «ПРОЮЮТ»
9:50 Многосерийный фильм «ПОДЕЛИСЬ СЧАСТЬЕМ СВОИМ»
15:20 Фильм «ЖЕНСКИЙ ДЕТЕКТИВ»
18:30 «АЙНА» бағдарламасы.Тікелей эфир
19:00 ПРЕМИЕРА СЕЗОНА! «Х FACTOR».
Десятый сезон
20:00 Сергей Пускепалис, Андрей Смоляков в многосерийном фильме «КРЕСТНЫЙ»
00:30 Ночной кинотеатр. «ЗИМНИЙ КРУИЗ»
2:25 Премьера. «ПОЕХАЛИ!»
3:10 «П@УТИНА» бағдарламасы

07.05 "ҮЛКЕН ҮЙ-2", отандық телехикая
07.40 "OZAT OTBACЫ", ток-шоу
08.30 "КТКweb" (қайталау)
09.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ (повтор)
09.40 «ЮМОРИНА», шоу-программа
11.30 "ЧИСТАЯ ПСИХОЛОГИЯ", мелодрама
(повтор)
15.30 "АТАЛАР СӨЗІ", өзбек телехикаясы
17.00 "ЗИНКА-МОСКВИЧКА", мелодрама
21.00 "ДОРОГА ДОМОЙ", мелодрама (1-4 серия)
00.50 "БЕГЛЯНКА", мелодрама (повтор)
02.20 "АТАЛАР СӨЗІ", өзбек телехикаясы (қайталау)
03.35-04.20 "OZAT OTBACЫ" (қайталау)

06:00 Әзіл студия
07:00 Тәтті шоу
08:00 «31 әзіл»
09:00 «Kүлп AL»
09:30 Готовим с Адель (повтор)
10:00 «Алдараспан»
12:10 «Красные туфельки и семь гномов»
14:10 «Побег из аула»
16:20 «Охотники за привидениями»
18:50 Анимационный фильм «Тачки 2»
21:00 КИНО. Роберт Дауни мл., Крис Эванс в фантастическом боевике «Мстители»
00:00 «Bizdin show» (повтор)
02:00 What's up?
04:00 Тамаша live
04:30 Әзіл студия
05:00 1001 Әзіл
05:30 Ризамын

06:00 Т/п «Қуырдақ»
07:00 Jaidarman
08:30 Т/п «Жұлдыздың жары»
09:00 Т/п «Гадалка»
09:40 Т/п «Регина+1»
10:30 Т/п «Орёл и решка»
11:40 Т/п «Измайловский парк»
14:30 «Опмай-опмай» концерті
16:30 Х/с «Месть на десерт»
21:00 Шоу «Битва поколений» Премьера!
00:50 Т/п «Жұлдыздың жары»
01:20 Jaidarman
03:20 Т/х «Япырай»
04:00 Т/п «Тамаша»
05:00 Т/п «Қуырдақ»

07.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
07.50 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
09.00 «ЧОКНУТЫЙ ПРОФЕССОР»
10.30 «ТРУДНЫЙ РЕБЕНОК 3»
12.50 «СМОЛФУТ» (анимационный фильм)
15.00 «БІР БОЛАЙЫҚ» (каз.)
19.00 «III ИНТЕРНАЦИОНАЛ» (каз.)
20.10 «АКВАМЕН» (семейное фэнтези)
22.50 «РЭМБО: ПОСЛЕДНЯЯ КРОВЬ» (боевик)
01.10 «ТАВОО» (каз.)
02.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
04.20 «Опмай, Опмай» (каз.)
05.00 06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

ЖЕКСЕНБІ

30 ҚАЗАН

6:00 Әнұран
6:05 «Жадігер»
6:30 AQPAPAT
7:00 «Күй-керуен»
7:30 «Дәуір даналары». Деректі фильм
8:20 «AQSAYT»
8:45 «Көңіл толқыны»
10:00 «Жүректегі күз». Телехикая.
12:00 «Ойыншықтар хикаясы».
13:15 «Әзіл әлемі»
15:25 Әділжаппар Әлқожаның концерті
17:25 «Әйел әлемі»
18:00 «ЖҮРЕКТЕГІ КҮЗ». Телехикая.
20:00 «АРТА»
20:50 «НАРТӘУЕКЕЛ»
22:00 «Көңіл толқыны»
22:30 «БАУЫРЛАР». Телехикая.
0:30 «Арта». Сараптаамалық бағдарлама.
1:20 «Ақсауыт»
1:40 «Әлемді өзгерткен идеялар».
2:25 «Әйел әлемі»
2:55 «Күй-керуен»

05:00 "Қызық times"
06:00 Нұрлан Өнербаев
08:00 Мегахит. "Хаос"
10:00 "Спорт тайм"
10:30 Тұсаукесер! "Помощь в дом"
11:30 Тұсаукесер! "Әке бақыты"
12:30 "Балақай"
13:10 "Кунг-фу Кролик: Повелитель огня"
14:40 Мультсериал. "Нильс"
15:00 Телехикая марафоны. "Келінжан 4"
17:00 Тұсаукесер! "Дүлдүлдер дүбірі"
17:30 "Жеті қазына" мега шоуы
19:30 "Jur-jubuten" шоуы
21:00 "Отдел журналистских расследований"
22:15 "Культурный контекст"
23:15 Мегахит. "Коломбана"

06.00 «Фазилет ханым» телехикаясы
07.00 Мультфильм «Маша и медведь»
09.20 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
10.25 «Жұлдызбысың»
12.00 «Я-пышка!» Худ фильм
14.00 «Шаншар»
17.00 «Уақыт келді» Ток шоу
18.10 «Көру керек!» бағдарламасы
18.55 «Загадай желание» Худ фильм
21.00 «ДАСТАН» түрік телехикаясы
21.55 «Жетім жүрек 2» үнді телехикаясы
23.50 «Аташка на хайпе» Худ фильм
01.50 «Биші қыз» Худ фильм

6:00 «ТОЙ БАЗАР» бағдарламасы
7:40 «П@УТИНА» бағдарламасы
8:45 «ВОСКРЕСНЫЕ БЕСЕДЫ»
9:00 Премьера. «ПОВАРА НА КОЛЕСАХ»
10:00 «ҚАЙМАҚ»

10:40 «КВН - 2022». ВЫСШАЯ ЛИГА
13:30 «Х FACTOR». Десятый сезон
14:40 Многосерийный фильм
«ПОВОРОТ С НЕЙ»
18:55 «ДОБРЫЙ ВЕЧЕР, КАЗАХСТАН!»
20:00 «ГРАНИ». Прямой эфир
21:00 Сергей Пускепалис, Андрей Смоляков в многосерийном фильме «КРЕСТНЫЙ»
1:50 «ЧТО? ГДЕ? КОГДА?»
2:50 «П@УТИНА» бағдарламасы
3:35 «ҰШҚАЛАҚ» бағдарламасы

07.05 "ӘН МЕН ӘНШІ"
08.10 "OZAT OTBACЫ", ток-шоу
09.00 «ЮМОРИНА», шоу-программа
11.30 "ДОРОГА ДОМОЙ", мелодрама
(повтор)
15.30 "АТАЛАР СӨЗІ", өзбек телехикаясы
17.00 "НОЧЬ ПОСЛЕ ВЫПУСКА", детективная мелодрама
21.00 "ПОРТРЕТ НЕДЕЛИ" с Артуром Платоновым
22.00 "АРИФМЕТИКА ПОДЛОСТИ", мелодрама. (худ.фильм)
00.00 "БЕГЛЯНКА", мелодрама (повтор)
03.00 "АТАЛАР СӨЗІ", өзбек телехикаясы
04.00-04.20 "КТК" ҚОРЖЫНЫНАН", ойын-сауық бағдарламасы

06:00 Әзіл студия
07:00 Тамаша live
08:00 «31 әзіл»
08:30 «Kүлп ALL» (повтор)
09:00 TeleBingo. Прямой эфир
09:25 Готовим с Адель
10:00 КИНО. Нуртас Адамбаев в комедии «Побег из аула» (повтор)
12:10 КИНО. Мелисса Маккарти в фантастическом боевике «Охотники за привидениями» (повтор)
14:50 Анимационный фильм «Тачки 2» (повтор)
17:10 «Мстители» (повтор)
20:10 КИНО. Джейми Фокс в боевике «Джанго освобожденный»
23:40 КИНО. Александр Скварсгард в драме «Последствия» (повтор)
01:40 «31 әзіл»
02:00 Тамаша live
03:00 What's up?
03:30 Әзіл студия
04:00 1001 Әзіл
04:30 Ризамын
05:00 «31 әзіл»
05:30 What's up?

06:00 Т/п «Қуырдақ»
06:50 Азия& Бақай топтарының «Опмай-опмай» концерті
08:30 Т/п «Құтты қонақ»
09:00 Т/п «Измайловский парк»
11:50 Шоу «Битва поколений»
13:30 Күлдіде шекара жоқ
16:00 Т/х «Бастық боламын»
17:00 Шаншар
21:00 Х/с «Семья и немного справедливости»
01:10 Т/п «Құтты қонақ»
01:50 Jaidarman
02:50 Т/х «Япырай»
03:50 Т/п «Тамаша»
04:50 Т/п «Қуырдақ»

07.00 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
08.00 «Жұлдызды Weekend» (каз.)
09.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)
09.30 «МАША И МЕДВЕДЬ» (мультсериал)
09.40 «СМОЛФУТ» (анимационный фильм)
11.30 «КОТ» (семейное фэнтези)
13.30 «АКВАМЕН» (семейное фэнтези)
17.00 Телехикая «III ИНТЕРНАЦИОНАЛ» (каз.закл.)
18.20 «ОБМАНУТЬ ВСЕХ» (комедийный боевик)
20.10 «КОНГ: ОСТРОВ ЧЕРЕПА» (фантастический боевик)
22.10 «СУДНАЯ НОЧЬ 2» (триллер)
00.10 «ТАВОО» (каз.)
01.30 «Бүлдір-күлдір» (каз.)
04.10 «Сан сауал» (каз.)
05.00 – 06.00 Әзіл-күлкі бағдарламасы «Екі езу» (каз.)

ШАҒАР ШЕЖІРЕСІ

ЖАС ИНСПЕКТОРЛАР МЕН МАИ

Бұл суретте (1974 жылдың қазан айы) Целиноград қаласы Совет ауданының мемлекеттік автоинспекторы, милиция капитаны Е.Танабергеновтің №22 мектеп оқушылары арасында жол жүру ережесі мен көше тәртібіне байланысты үгіт-насихат жұмысын жүргізіп тұрған сәті.

БАЛАЛАРҒА ЕРЕКШЕ НАЗАР АУДАРУ КЕРЕК

Балалық шақ – адамның дамуындағы маңызды кезең, өйткені дәл осы кезеңде салауатты және бақытты өмірдің негіздері қаланады.

Балаларға деген көзқарас мемлекеттің әл-ауқат деңгейінің, дамуы мен қоғамдық мәдениетінің көрінісі болып табылады. Балалардың дамуына қолдау көрсету – қоғамның стратегиялық мақсаты.

Баланың құқықтары – адам құқықтары санатындағы ұғым және баланың адам ретіндегі қадір-қасиеті мен бірегейлігінен туындайды. Қазақстандық балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау Қазақстанның мемлекеттік әлеуметтік-құқықтық саясатының басты басым бағыттарының бірі болып табылады.

Қазақстан Республикасында балалардың өмір сүруге, ар-намысы мен абыройын қорғауға, жеке басына қол сұғылмаушылыққа, тұрғын үйге, білім алуға, әлеуметтік қамсыздандыру мен әлеуметтік қызмет көрсетуге, денсаулық сақтау мен медициналық көмекке, мәдени құндылықтарға қол жеткізуге және басқаларға неғұрлым маңызды құқықтары заңнамалық түрде қамтамасыз етілген. Қабылданған

«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Кодекс, «Білім туралы», «Баланың құқықтары туралы», «Мемлекеттік жастар саясаты туралы», «Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдемақылар туралы», «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалудының алдын алу туралы», «Отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері туралы» заңдар және де басқа заңнамалар балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғайды. Республикада заңнамалық

базаны жүйелі түрде жаңарту және жетілдіру ұдайы жүргізілуде. Қабылданған заңдар, нормативтік-құқықтық актілер балалардың құқықтарын қорғау саласындағы жағдайды жақсартуға мүмкіндік берді. Сонымен қатар, қазіргі кезде елімізде балалардың мүддесі үшін заңнаманы жетілдіру жұмыстары жалғасуда.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев халқына арнаған жаңа жылдық Жолдауында 2022 жылды Балалар жылы деп жариялады: «Балаларға ерекше назар аудару керек. Олардың әл-ауқаты – мемлекетіміздің табысты болашағының сенімді кепілі. Сондықтан келесі жылды Балалар жылы деп жариялау керек деп есептеймін» деді Мемлекет басшысы.

Бұл сөздердің жалғасы ҚР Президентінің 2022 жылғы 19 қаңтардағы №780 «Балалар жылын жариялау туралы» Жарлығы болды, оған сәйкес ҚР Үкіметінің 2022 жылғы 20 наурыздағы №148 «Балалар жылын өткізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» қаулысы шықты.

Сонымен қатар, ҚР Премьер-министрі 2022 жылғы 1 ақпандағы №21 өкімімен Балалардың хал-ахуал индексін бекітті. Индекс балалардың хал-ахуалын және әртүрлі салаларда балалар үшін жағдай жасауға бағытталған ұлттық саясаттың тиімділік дәрежесін бағалауды жүргізу үшін әзірленген. Айта кетейік, 2004 жылы Америкадағы балаларды дамыту қоры балалардың хал-ахуал индексін бірінші болып әзірледі және жариялады.

Индекс төрт негізгі бағыттан тұрады: «Бала», «Отбасы және

қоғам», «Мемлекеттік саясат» және «Елдің әл-ауқаты». Балалардың хал-ахуал индексінде «Ешкімді шетте қалдырмау» қағидаты басты негізге алынған. Деректер орталық және жергілікті мемлекеттік органдардың ашық көздерінен, сондай-ақ балаларға (ата-аналардың рұқсатымен) және ата-аналарға сауалнама жүргізуден құралады. Барлығы индекске 11 ұғым қолданылады. Үкіметте хабарлағандай, Қазақстан балаларының хал-ахуал индексін енгізу өңірлер бойынша балалардың жағдайын жақсартуды тежейтін факторларды уақтылы анықтауға мүмкіндік береді.

Жаңа параметр балалардың әл-ауқатын объективті бағалау және Қазақстанның ең кішкентай тұрғындарына бағытталған мемлекеттік саясаттың тиімділік дәрежесін алу үшін құрылған.

Бүгінгі таңда Қазақстанда 0-ден 17 жасқа дейінгі 6295590-нан астам бала тұрады. Демографиялық әлеует елдің болашақ дамуының факторы болып табылады.

Көрнекті орыс философы Питирим Сорокин «Қазіргі отбасының дағдарысы» атты еңбегінде тәрбие мен оқыту тек отбасылық құзірет болудан қалды деп жазды. Енді міндет мемлекеттің қолына өтеді.

Заң, мемлекет сияқты, әлеуметтік дамудың нәтижесі. Баланың құқықтары – бұл әділеттілікті белгілеу мен балаға тиесілі немесе ол пайдалана алатын нәрсеге қол сұғышылыққа жол бермеу үшін мемлекет немесе ұлттан жоғары құрылым тарапынан белгіленген әлеуметтік мінез-құлық ережелерінің жиынтығы. Балаға туғаннан бастап өз құқықтарын беріледі.

БҰҰ-ның 1989 жылғы Бала құқықтары туралы Конвенциясының 1-бабына сәйкес, «Әрбір адам 18 жасқа толғанға дейін бала болып табылады» деп айтылған. 2002 жылғы 8 тамызда қабылданған

«Баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының Заңы: «Бала – он сегіз жасқа (кәмелетке) толмаған адам» деп түсіндіреді.

Бүкіл әлемдегі балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі саясаттың қазіргі жай-күйі – негізінен, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдар бастамасының нәтижесі.

Балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі мемлекеттік саясат халықтың неғұрлым осал және қорғалмаған санаттарына қатысты қазақстандық қоғамның ұстанымын құндылықты, когнитивті, саяси-құқықтық негіздеуде көрініс табады. Балаларға деген көзқарас әл-ауқат деңгейінің, мемлекеттің дамуы мен қоғам мәдениетінің көрінісі болып табылады.

Мемлекет басшысы атап өткендей, балалар жылы ұрандар мен мерекелік іс-шараларды өткізуді емес, ең алдымен, билік органдары тарапынан балалық шақты қорғау мақсатында денсаулық сақтау, білім беру, әлеуметтік қамсыздандыру саласында нақты шаралар қабылдауды білдіреді. «Өскеleş ұрпақтың үйлесімді дамуы мен бақытты балалық шағы – біздің жалпыұлттық міндетіміз. Олардың әл-ауқаты – мемлекетіміздің табысты болашағының сенімді кепілі» деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Қазіргі таңда балалардың пайдасына атқарылып жатқан іс-шаралар мен көптеген бастамалар биылғы жылы маңызды және жақсы нәтижелер көрсетуде. Өйткені балалар тек сөзбен ғана емес, қағаз жүзінде де, нақты іс-әрекетте, заңда және оның дұрыс, сапалы орындалуында қолдау мен түсінуді қажет етеді.

Жазира АМАНГЕЛДІ,
«Адамның үйлесімді дамуы ұлттық институты» КЕ АҚ стратегия және корпоративтік басқару бөлімінің маманы

Қысқы кезеңде жеке үйлердің тұрғындары жылыту құралдарын орнату және пайдалану кезінде аса мұқият, қырағы және сақ болу, тиісті өртке қарсы іс-шараларды жүргізу, жанып жатқан пешті қараусыз қалдырмау қажет.

ПЕШТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ КЕЗІНДЕГІ ҚАУПСІЗДІК ЕРЕЖЕЛЕРІ

Пештерді қатты қыздыруға, сондай-ақ пештерде және олардың жанында отын, киім және басқа да жанғыш материалдарды кептіруге; пештерді жағу үшін жанғыш сұйықтықтарды пайдалануға; жанып жатқан пештерді, тұтанған керосиндерді, керогаздарды, примустарды, газ плиталарын және өзге де от аспаптарын қараусыз қалдыруға, сондай-ақ оларды қадағалауды жас балаларға тапсыруға; желдету арналарын түтін жолдары ретінде пайдалануға тыйым салынады.

Құрамында қызған және бықсыған материалдар бар құл мен қож оттықтан шығарылғаннан кейін өрттің пайда болу мүмкіндігін болдырмайтын және сумен төгілмейтін арнайы бөлінген орынға шығарылуы тиіс. Жанғыш заттарды, материалдарды, бұйымдар мен жабдықтарды пештердің жану саңылауларына дейін 1,25 м-ден кем және пештердің қалған қыздырылған бөліктеріне дейін 0,7 м-ден кем қашықтықта орналастыруға тыйым салынады.

Қатты отынмен жұмыс істейтін қазандық қондырғыларының түтін құбырлары үшқын сөндіргіштермен жабдықталуы және күйден тазартылуы тиіс. Уақытша металл пештерді орнату кезінде мынадай өрт қауіпсіздігі талаптары сақталуы тиіс:

1) металл пештердің аяқта-рының биіктігі кемінде 0,2 м болуы тиіс;

2) металл пештер ағаш конструкциялардан, жиһаздардан, тауарлардан, стеллаждардан, серелерден және басқа да жабдықтардан кемінде 1 м қашықтықта орнатылуы тиіс;

0,7 м - өрттен қорғалған құрылымдардан;

1,25 м - пеш саңылауларынан ағаш құрылымдарға және басқа жабдықтарға дейін.

Металдан жасалған түтін түтікшесін терезе арқылы шығарған кезде, оған түтін түтікшесінің үш диаметрінен кем емес мөлшерде темірден жасалған есуді алмастыратын парақ салынуы тиіс.

Құбырдың ұшы ғимарат қабырғасының сыртына кемінде 0,7 м орнатылуы және биіктігі 0,5 м келте құбырмен жоғары бағытталуы тиіс.

Жоғарғы қабаттың терезесінен шығарылған келте құбыр карнизден кемінде 1 м жоғары шығып тұруы тиіс.

Сіздің қауіпсіздігіңіз – сіздің қолыңызда!

А.САБИРОВ,
Астана қаласы ТЖД
Алматы ауданы ТЖБ бас маманы, азаматтық қорғау подполковнигі

«Астана-Энергия» АҚ-ы Астана қаласы Байқоңыр ауданы Отырар көшесі, 5 мекенжайы бойынша Астана қаласы Байқоңыр ауданы әкімінің аппараты ММ ғимаратында ашық отырыс нысанында қоғамдық тыңдау келесі екі жоба бойынша өткізу туралы хабарлайды:

1) 2022-2024 жылдарға арналған «Астана-Энергия» АҚ ЖЭО-1 үшін рұқсат етілген шығарындылар нормативтерінің жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар 2022 жылғы 21 қарашада сағат 15:00-де өтеді. Қоғамдық тыңдауға қатысушыларды тіркеу сағат 14:50-ден 15:00-ге дейін. Жобаны әзірлеуші «Экологиялық жобалау орталығы» ЖШС болып табылады.

2) 2022-2024 жылдарға арналған «Астана-Энергия» АҚ ЖЭО-2 үшін жол берілетін шығарындылар нормативтерінің жобасы бойынша қоғамдық тыңдаулар 2022 жылғы 21 қарашада сағат 16:30-да өтеді. Қоғамдық тыңдауға қатысушыларды тіркеу сағат 16:20-дан 16:30-ға дейін. Жобаны әзірлеуші «Ecolux» ЖШС болып табылады. Жобалық құжаттама пакетімен Бірыңғай экологиялық порталында (Ecorportal.kz) және «Астана қаласының Қоршаған ортаны қорғау және табиғатты пайдалану басқармасы» ММ-н сайтында танысуға болады <https://www.gov.kz/memleket/entities/nur-sultan-upr/press-and-public-17activities=-31058&lang=ru>. Жобалар бойынша қосымша ақпаратты және Zoom конференциялар қосылу сілтемесін 8719424481@mail.ru электрондық поштасы немесе 87784006666 (Жұмабаев Е.Ж. «Экологиялық жобалау орталығы» ЖШС директоры) нөмірі арқылы алуға болады. Жоба тапсырыс берушісі: «Астана-Энергия» АҚ-ы (Қоршаған ортаны қорғау бөлімінің бастығы Усина Гүлнұр Талғатқызы, e_mail: loos_1@mail.ru, ұ.т. 87005713003). Жоба әзірлеушісі ЖШС «Экологиялық жобалау орталығы» болып табылады. Ескертулер мен ұсыныстар <https://www.facebook.com/nursultanakimat/> поштасы арқылы қабылданады. Әсер ету аумағы Астана қаласы, Байқоңыр ауданы.

«Астана қаласы, Есіл ауданы, т.а.Шұбар, ст. М.Мақатаев, 7/1 үй мекенжайында орналасқан тұрғын үйді сауықтыру үйіне қайта құру» жобасы бойынша 28.10.2022 ж. бастап - 03.11.2022 ж. дейін, көпшілікпен талқылау түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізіледі. Жобалық құжаттармен танысу, ескертулер мен ұсыныстар беру үшін Бірыңғай экологиялық порталда <https://ecorportal.kz/> «Жарияланған қоғамдық талқылаулар» бөлімінде болады. Жобаға тапсырыс беруші – «Астана қаласының мемлекеттік қоры. Жергілікті атқарушы орган – «Астана қаласының Қоршаған ортаны қорғау және табиғатты пайдалану басқармасы» тел. +7(7172) 55-75-11.

Астана қаласының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының 2022 жылғы 13 қазандағы ұйғарыммен «Аммоладорсервис» ЖШС-не қатысты БСН: 980340003116 оңалту рәсімі басталды. Кредиторлардың талаптарын қабылдау Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Бөгенбай батыр даңғылы, 32/1, 23-пәтер мекенжайы бойынша жарияланған күннен бастап бір ай ішінде жүзеге асырылады. тел. +7 (717) 264-34-55

«Ломбард Нұр Алтыны Астана» ЖШС сатып алынбаған мүлікке (зергерлік бұйымдарға) аукцион жариялайды. Аукцион ағылшын әдісі бойынша 2022 жылдың 1-2 қарашада сағат 10.00-де өтеді, мекенжайы бойынша: Ч.Айтматов көш., 36 н.п.84 тел. 8 7172 333 273

«Ваш Столичный Ломбард» ЖШС күн сайын кепіл мүлкін соттан тыс сатуды жүзеге асырады. Ломбардтарда ашық аукционда сату арқылы, зергерлік бұйымдар түріндегі мүлікті. Толығырақ vsl.kz/torgi

№	Үгіттік баспа материалдарын орналастыру үшін орындары
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ АЛМАТЫ АУДАНЫ БОЙЫНША	
1.	Қаныш Сәтбаев пен Алексей Петров көшелерінің қиылысында, «Евразия-1» сауда орталығы ғимаратына орталық кіреберістің оң жағында
2.	Қажымұқан мен Алексей Петров көшелерінің қиылысында, «Орбита» сауда үйі ғимаратының алдында
3.	Абылай хан даңғылы мен Манас көшесінің қиылысында, «Встреча» сауда үйі ғимаратының алдында
4.	Бауыржан Момышұлы даңғылы, №5, Астана қаласы әкімдігінің «Әл-Фараби атындағы оқушылар сарайы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
5.	Шөкәрім Құдайбердіұлы даңғылы, №25, Астана қаласы әкімдігінің «№ 7 қалалық емхана» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
6.	«Промышленный» тұрғын үй алабы, Шалқеде көшесі, «iStop» аялдама павильонының оң жағында
7.	«Интернациональный» тұрғын үй алабы, Мереке көшесі, № 1а, Астана қаласы әкімдігінің «Орталықстандырылған кітапханалар жүйесі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдында
8.	«Мичурин» тұрғын үй алабы, Бастау көшесі, орталық скверге кіреберістің алдында
9.	«Күйгенжар» тұрғын үй алабы, Жаңатұрмыс көшесі, № 1/1, аялдама павильонының оң жағында
10.	«Железнодорожный» тұрғын үй алабы, Владимир Маяковский көшесі, орталық сквердің сол жағында
11.	«Железнодорожный» тұрғын үй алабы, Максим Горький көшесі, №22, Астана қаласы әкімдігінің «№29 орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдында
12.	Тәуелсіздік даңғылы, № 32, Астана қаласы Алматы ауданының «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамы филиалының халыққа қызмет көрсету бөлімі ғимаратының алдында
13.	Бауыржан Момышұлы даңғылы, «Жеруық» сабағына орталық кіреберіс алдында
14.	Іле көшесі, № 30, аялдама павильонының сол жағында
15.	Кенен Әзірбаев көшесі, № 6/5, аялдама павильонының оң жағында
16.	Мұхамеджан Тынышбайұлы көшесі, № 8, А-62 көшесіндегі «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы «Нұрлы жол» теміржол вокзал кешені филиалы ғимаратының алдында
17.	Рақымжан Қошқарбаев даңғылы, №64, Астана қаласы әкімдігінің «№ 2 қалалық балалар ауруханасы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
18.	Абылай хан даңғылы, № 5, аялдама павильонының сол жағында және «Әділ» сауда үйі ғимаратының алдында
19.	Қажымұқан мен Қаныш Сәтбаев көшелерінің қиылысында, Қаныш Сәтбаев ескерткішінің алдында
20.	Бауыржан Момышұлы даңғылы, № 10, «Рахмет» сауда үйі ғимаратының алдында
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ БАЙҚОҢЫР АУДАНЫ БОЙЫНША	
21.	Жұмабек Төшенев көшесіндегі орынтұрақ аумағында, «CTR Chicken» жылдам тамақтану кафеіне қарама-қарсы
22.	Сәкен Сейфуллин және Шоқан Уәлиханов көшелерінің қиылысында, Сәкен Сейфуллин көшесіндегі «Астаналық» сауда үйі ғимаратына кіреберіс сол жағында
23.	Республика даңғылы, №2, «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Ұлттық әскери-патриоттық орталығы» республикалық мемлекеттік мекемесі ғимаратына қарама-қарсы
24.	Кенесары көшесі мен Республика даңғылының қиылысында, Республика даңғылындағы «Сұңқар» сауда үйіне қарама-қарсы
25.	Республика даңғылы, № 8, «Есіл» сауда үйі ғимаратына қарама-қарсы
26.	Республика даңғылы, № 34, «Астана жастары» коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдында
27.	Александр Кравцов және Шоқан Уәлиханов көшелерінің қиылысында, Александр Кравцов көшесіндегі «Жастар» сауда үйі ғимаратына қарама-қарсы
28.	Шоқан Уәлиханов көшесі мен Абай даңғылының қиылысында, «Жаннұр» сауда үйі ғимаратының оң жағында
29.	Амангелді Иманов көшесі, № 20, Астана қаласы Байқоңыр ауданының «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамы филиалының халыққа қызмет көрсету жөніндегі №5 бөлім ғимаратының сол жағында
30.	Кенесары көшесі, №78, «Kaspi bank» акционерлік қоғамының бөлімшесі ғимаратының оң жағында
31.	Шоқан Уәлиханов және Амангелді Иманов көшелерінің қиылысында, «Алма-Ата» іскерлік үйі ғимаратына қарама-қарсы
32.	Александр Пушкин көшесі, № 10/1, «Burger King» жылдам тамақтану мейрамханасы ғимаратының оң жағында
33.	Сәкен Сейфуллин көшесі, №63/5, «Вкус Март» супермаркеті ғимаратының оң жағында

34.	Әл-Фараби даңғылы мен Жағанша Досмұхамедұлы көшесінің қиылысында, «Аскол» аялдама павильонының оң жағында
35.	Шоқан Уәлиханов көшесі мен Бөгенбай батыр даңғылының қиылысында, «Әлем» сауда орталығы ғимаратына орталық кіреберістің сол жағында
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ ЕСІЛ АУДАНЫ БОЙЫНША	
36.	Қабанбай батыр даңғылы, №21 «Азия парк» сауда-ойын-сауық орталығы ғимаратына орталық кіреберістің алдында
37.	Тұран даңғылы, №37 «Хан Шатыр» сауда-ойын-сауық орталығы ғимаратына орталық кіреберістің алдында
38.	Қорғалжын тас жолы № 1, Тұран даңғылы мен Қорғалжын тас жолының қиылысында, «KetuenCity» сауда ойын-сауық орталығы ғимаратына орталық кіреберістің оң жағында
39.	Мінгілік Ел даңғылы мен Дінмұхамед Қонаев көшесінің қиылысында, №14 г үйдің бұрышында
40.	«Пригородный» тұрғын үй алабы, Жаңадария көшесіндегі, «Хозяюшка» дүкені ғимаратының алдында
41.	«Заречный» тұрғын үй алабы, Аққұм көшесі, №17/1, «Мерей» дүкені ғимаратының алдында
42.	«Үркер» тұрғын үй алабы, Исатай батыр көшесі, №141/1, Астана қаласы әкімдігінің «Кемел Ақшөев атындағы №69 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдында
43.	Тельман үй тұрғын алабы, Мұғалжар көшесі, № 65а, азық-түлік дүкені ғимаратының сол жағында
44.	Тұран даңғылы, №24, «Сарыарқа» сауда ойын-сауық орталығының орынтұрақ аумағында
45.	Сауран көшесі, №5 және №5д үйлердің бұрышында, «Гиппократ» дәріханасының сол жағында
46.	Әзілхан Нұршайықов көшесі, № 8, Астана қаласы әкімдігінің «Смағұл Сәдуақасұлы атындағы №78 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі ғимаратының алдында
47.	Лияс Омаров көшесі, № 4, Астана қаласы әкімдігінің «№ 71 мектеп-лицей» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
48.	Қабанбай батыр даңғылы, №62, «MEGA Silk Way» сауда ойын-сауық орталығы ғимаратына орталық кіреберістің алдында
49.	Достық және Сауран көшелерінің қиылысында, «Керуен» сауда ойын-сауық орталығы ғимаратының алдында
50.	Мәңгілік Ел даңғылы мен Алматы көшесінің қиылысында, «Айсанам» тұрғын үй кешенінің бұрышында
51.	Қорғалжын тас жолы, №8, «М.С.Нәрікбаев атындағы КАЗПООУ Университеті» акционерлік қоғамы ғимаратының алдында
52.	Марсұт Нәрікбаев көшесі, №3, Астана қаласы әкімдігінің «№ 79 мектеп-лицей» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
53.	Түркістан көшесіндегі Ботаникалық баққа орталық кіреберістің алдында
54.	Ұлы Дала даңғылы мен №38 көшенің қиылысында, №36 үйдің бұрышында, «Топ-тәтті» кондитерлік фабрикасының оң жағында
55.	Орталық саябаққа кірер алдында Тұран даңғылының бойындағы басты сағаттарға қарама-қарсы
АСТАНА ҚАЛАСЫ САРЫАРҚА АУДАНЫ БОЙЫНША	
56.	Самал шағын ауданы, №11, «Astana Tower» бизнес орталығы ғимаратының оң жағында
57.	Бөгенбай батыр даңғылы, № 71, Шоқан Уәлиханов көшесінде «Джафар» сауда орталығы ғимаратының оң жағында
58.	Республика даңғылы бойынша театр бульварына кірер алдында
59.	Республика даңғылы, № 58, аялдама павильонының сол жағында
60.	Иоганн Гете көшесі, № 1, «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы – «Астана» теміржол вокзал кешені филиалы ғимаратының алдында
61.	Бейбітшілік көшесі, №25, «Өркен» бизнес орталығы ғимаратының алдында
62.	Бейбітшілік көшесі, №37, «Қазпошта» акционерлік қоғамы ғимаратының сол жағында
63.	Бейбітшілік көшесі, № 9 ғимаратына орталық кіреберістің оң жағында
64.	Желтоқсан көшесінде, «Серуен» жаяу жүргіншілер көпірінің алдында
65.	Бөгенбай батыр даңғылы, №29, «GullMarket» гүлдер дүкенінің сол жағында
66.	Шаймерден Қосымғұлұлы көшесі, №9, «Солтүстік» сауда үйі ғимаратының алдында
67.	Нұрғиса Тілендиев даңғылы, №15, «Рахмет» сауда орталығы ғимаратының орталық кіреберісінің оң жағында
68.	Ақан сері көшесі, №20, Астана қаласы әкімдігінің «№5 қалалық емхана» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимаратының алдында
69.	«Көктал-1» тұрғын үй алабы, Алмалық көшесі, №1, Астана қаласы әкімдігінің «Наз» мемлекеттік би театры» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны ғимаратының алдында
70.	«Көктал-2» тұрғын үй алабы, Ақмола көшесі, №24, «Көктал-2» сауда үйі ғимаратының алдында

ТЕАТРЛАР ФЕСТИВАЛІ БАСТАЛДЫ

Астанада Қазақстан драма театрларының республикалық XXVIII фестивалі өтіп жатыр.

**Индира
БЕРЖАНОВА**

Биылғы салтанатты іс-шара театр мен киноның көрнекті актрисасы, КСРО Халық әртісі, Қазақстан Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Шолпан Жандарбекованың 100 жылдығына арналды. Сондай-ақ фестиваль аясында Қазақстанның Халық әртісі Қадыр Жетпісбаевтың 80 жылдығына арналған іс-шаралар жоспарланды.

23 қазанға дейін жалғасатын іс-шараға сараптама кеңесінің шешімі бойынша

іріктеуден өткен 10 театр қатысады. Қойылымдарды танымал театр сыншыларынан құралған қазылар алқасы бағалайды.

– Бұл – фестиваль еліміздің мәдени өміріндегі ең ауқымды және маңызды жобалардың бірі. Ол көрермендерді шығармашылық ұжымдармен таныстырып қана қоймай, сонымен қатар жас актерлерге, режиссерлерге және жазушыларға үлкен сахнадан мәлімдеме жасауға мүмкіндік береді. Фестиваль бағдарламасы барынша ауқымды және бұл бізге ең өзекті мәселе

бойынша сараптама жүргізуге мүмкіндік береді, – деді Мәдениет және спорт министрі Дәурен Абаев ресми ашылу салтанатында.

Министрдің айтуынша, Шолпан Жандарбекованың шығармашылық жолы – сүйікті ісіне адалдық пен нағыз кәсібиліктің жарқын үлгісі.

Фестивальге С.Қожамқұлов атындағы Жезқазған қазақ музыкалық-драма театры, Ғ.Мүсірепов атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық балалар мен жасөспірімдер театры, Ә.Мәмбетов атын-

дағы мемлекеттік драма және комедия театры, Ф.Достоевский атындағы Мемлекеттік орыс драма театры, Ақмола облыстық орыс драма театры, Қ.Қуанышбаев атындағы мемлекеттік академиялық қазақ музыкалық драма театры, С.Сейфуллин атындағы Қарағанды облыстық академиялық қазақ драма театры, М.Горький атындағы Мемлекеттік академиялық орыс драма театры, Түркістан музыкалық драма театры, Республикалық академиялық неміс драма театры қатысады.

ҮШ КІТАП ТҰСАУЫ КЕСІЛДІ

Астана қаласында Ұлттық академиялық кітапханада шығыстанушы, Мысырдағы мәмлүктер тарихын зерттеуші, арабтанушы Қайрат СӘКИДІН «Сұлтан Байбарыс», «Ер қаруы – бес қару», «Юрта на вершине пирамиды» атты кітаптарының тұсаукесер рәсімі өтті.

**Гүлшат
САПАРҚЫЗЫ**

Кітапхананың Мырзатай Жолдасбеков атындағы залында өткен қаламгердің шығармалары жиналған зиялы қауымға, оқырмандарға, жас ғалымдарға таныстырылды. Іс-шара Сұлтан Байбарыстың 800 жылдығына арналды.

Осы іс-шараға қатысқан ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Сауытбек Абдрахманов «сіз бас байбарыста-

нушысыз», оны танытуда, зерттеуде сіздің алдыңызға түсетін адам жоқ, «Бейбарыс» емес «Байбарыс екенін, пирамидалар үстіне киіз үй тіктіргенін де ғылыми, ресми тұрғыдан дәлелдеп шықтыңыз, ал енді сұлтанның 800 жылдығы келесі 2023 жылы ма, 2025 жылы өткізіле ме, нақтысын өзіңіз айтсаңыз, біз де депутат ретінде оның лайықты өткізілуіне орай сауалдарымызды жолдап, атсалысар едік» деді. Сондай-ақ ол жұрттың бәрі оқитын Уикипедиядағы мәліметтердің қа-

телерін түзетуге, мәселен, Қалауын сұлтан Байбарысқа у берген деген деректер жүр, шындығында олай емес екенін білеміз, жауына құйылған у қосылған сусынды байқамай өзі ішіп қойғаннан өлгенін жұрттың бірі білсе, бірі білмес. Мәмлүктер – жауынгер халық, олардың кейбірі қаншалықты бір-біріне жау болса да у беретін пасық әрекеттерге баруы мүмкін емес» деді.

Қайрат Сәки сұлтан Байбарыстың 800 жылдығы келесі – 2023 жылы атап өтілетіндігін айтты.

«Арабтанушы Қайрат Сәкидің еңбектері ерекше деп айтуға болады. Біреудің жазғанын аудару емес, түпнұсқамен жұмыс істеуді үйретті. Олжас Сүлейменовтің өзі Қайрекеннің кітаптарына сүйеніп, пікір айтуы оның еңбектерінің биік деңгейін көрсетеді» деді Мәжіліс депутаты Дархан Мыңбай өз сөзінде.

Қайрат Ұзақұлының зерттеушілігі туралы сөйлеген Сәрсенбай Құрманұлы Атырау мемлекеттік университетіндегі ғалымдарға, зиялы қауымға, студенттерге, жастарға дәріс беруі атыраулықтар арасында үлкен резонанс туғызғанын жеткізді. Ендігі осындай ғылым-танымдық дәрістер Ақтөбе облысында, тағы басқа да өңірлерде өткізілсе деген тілек білдірді.

МЕРЕКЕЛІК ӘН ШАШУ

25 қазан – Республика күнінде елорда тұрғындары мен қонақтарын «Мерекелік шашу» концертін күтеді. Музыкалық кеш «Астана Опера» театрының К.Байсейітова атындағы Камералық залында өтеді.

Онда «Астана Операның» танымал солистері мен әйгілі «Қазақстан камератасы» классикалық музыка ансамблінің әртістері өнер көрсетеді. – Ең алдымен, барша отандастарымды келе жатқан Республика күнімен құттықтағым келеді. Естеріңізде болса, бұл күн 2001 жылдан 2009 жылға дейін мемлекеттік мереке ретінде атап өтіліп келді. Заңға өзгертулер енгізілгеннен кейін біз Республика күнін тойлауды қойдық. Биыл Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Ұлттық құрылтай отырысында Республика күніне ұлттық мереке мәртебесін қайтару туралы бастама көтеріп, ол енді Қазақстанның әр бұрышында кеңінен атап өтілмек, біз бұған өте қуаныштымыз, – деді «Астана Опера» опера труппасының директоры, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Азамат Жылтырқозов.

Бұл күннің еліміздің тарихындағы орны айрықша, өйткені 25 қазан – Қазақстанның мемлекеттік егемендігі туралы декларация қабылданған күн. Қазақ КСР Жоғары Кеңесінің 1990 жылы 25 қазандағы шешімінен кейін Қазақстан тәуелсіз мемлекет ретінде мойындала бастады. Тәуелсіз ел құру жолындағы басты құжат осы декларация болды. Ол қабылданған бойда еліміздің

шекарасы, мемлекеттік рәміздері мен басқа да маңызды құжаттар бекітілді. Мерекелік кеште көпшілік қауым концерт ұйымдастырушысы – Қазақстанның Халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, профессор Гаухар Мырзабекованың жетекшілігіндегі «Қазақстан камератасы» классикалық музыка ансамблінің өнеріне баға бере алады. Танымал ұжым осымен ширек ғасыр бойы елімізде ғана емес, одан тыс жерлерде де өз өнерлерін табынушыларына тарту етіп келеді.

Ансамбль «Қазақстан камератасы» мемлекеттік камералық оркестрінің бас дирижері Павел Тарасевичтің жетекшілігімен өнер көрсетеді. Сонымен қатар, тыңдармандардың назарына халықаралық байқаулардың лауреаты Еркебұлан Сапарбаевтың орындауында скрипка музыкасы ұсынылады. Концертте қазақстандық композиторлардың шығармалары мен әлемдік камералық классиканың алтын қорындағы туындылар шырқалады.

Айта кетейік, «Астана Опера» солистері – танымал баритон Азамат Жылтырқозов, тенор Артур Габдиев, сопрано Назым Сағынтай тыңдармандарға патриоттық тақырыптағы шығармаларды дайындады.

МӘМБЕТОВ МЕРЕЙТОЙЫ АЯСЫНДА

22-30 қазан аралығында Астана қаласы әкімдігінің ұйымдастыруымен Ә.Мәмбетов атындағы мемлекеттік драма және комедия театры Халық қаһарманы, КСРО және Қазақстанның Халық әртісі, КСРО және Қазақстанның Мемлекеттік сыйлығының иегері, көрнекті театр және кино режиссері Әзірбайжан Мәмбетовтің 90 жылдық мерейтойына арналған «ТЕАТРАЛ» II-Халықаралық театр фестивалі өтеді.

Аталған шараға елімізден және көршілес мемлекеттерден Қ.Қуанышбаев атындағы мемлекеттік академиялық қазақ музыкалық драма театры, Шығыс Қазақстан облысы Абай атындағы Семей мемлекеттік қазақ музыкалық драма театры, «Алатау» дәстүрлі өнер театры, Астана

қаласының «Жастар» театры, Әзірбайжан Мәмбетов атындағы мемлекеттік драма және комедия театры, Өзбекстан Республикасының Джизак музыкалық театры сынды 14 өнер ұжымы қатысып, өнер көрсетпек.

Баян АСЫЛБЕКОВА

Газет ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 23.05.2018 ж. тіркеліп, №17120-Г куәлігі берілген. Меншік иесі: «Elorda Aqparat» ЖШС

Директор –
Олжас СЫДЫҚБЕК

Бас редактор –
Еркін ҚЫДЫР

Бас редактордың
орынбасары –
Ғалым ҚОЖАБЕКОВ

Газетте жарияланған материалдарды
сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Газет сейсенбі, бейсенбі және сенбі күндері шығады.

Жарнама мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.

Газет «ASTANA AQSHAMY» газеті редакциясының компьютерлік орталығында теріліп, қатталды.

Тираж – 5100. Апталық таралымы – 15 300

Тапсырыс №124

Баспахана: Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 8. 5-кеңсе «КОМЕК INV» ЖШС

📍 Редакция мекенжайы:
010000, Астана қаласы,
Достық көшесі, 13, «Нурсая-2» ТК

☎ Кабылдау бөлмесі:
тел./факс: +7 (7172) 42-43-81
Тілшілер бөлімі: 42-41-03
Жарнама: 42-43-52
Va-reklama@mail.ru

✉ aqsham1990@mail.ru

Кезекші редактор – Қалиакбар ҮСЕМХАНҰЛЫ